

11785

**AZ ÉRMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE**

1936. május 20-án Székelyhidon tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÖSSZEÁLLITOTTA:
OROSZ LAJOS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

**AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1936.**

**AZ ÉRMELLEKI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE**

1936. május 20-án Székelyhidon tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÖSSZEÁLLITOTTA:

OROSZ LAJOS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

**AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1936.**

Az
Érmelléki Református Egyházmegye

1936. május 20-án Székelyhidon tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉN

JELEN VOLTAK:

a)

SZABÓ ZOLTÁN esperes

és

PAPPSZÁSZ LAJOS gondnok

elnöklete alatt:

b)

tanácsbírák:

lelkészek:

Bakos József

Boruzs Lajos

Hegedüs Albert

Jakab József

Kalmár István

világiak:

Bónis Elemér

Dr. Gulácsy Sándor

Dr. Kotzó Jenő

Kozma Lajos

c)

Jegyzői karból:

lelkészek:

Orosz Lajos f. j.

Egey István al j.

világiak:

Horváth Péter f. j.

Gönczi Sándor al j.

d)

Tanító képviselők:

Tóth Zsigmond, Jakab Lajos, Kemecsey György,
Kósa Károly.

e)

Az egyházak képviselőiben:

- Albis: Saja Sándor lelkész, Kemecsey György tanító.
 Apátkeresztúr: Medgyessy Lajos s. lelkész.
 Asszonyvására: Bakos József lelkész tb., Gacsády Sándor gondnok.
 Bályok: Kalmár István lelkész tb.
 5 Berettyószéplak: Dónáth László lelkész.
 Bihardiószeg: Fias Kálmán lelkész.
 Biharfélegyháza: Egey István lelkész alj.
 Biharvajda: Szücs István lelkész, Kocsis Gábor presb.
 Csokaly: Borbély Sándor lelkész, Sós Gyula presbyter.
 10 Érábrány: Debreczeni László lelkész.
 Éradony: Laczák Dezső lelkész, Szodorai Sándor gondn.
 Érbogyoszló: Jakab József lelkész tb., Kovács Ferenc tanító.
 Érkeserű: Orosz Lajos lelkész főj.
 Érköbölkut: Varga Béla lelkész.
 15 Érmihályfalva: Horváth Pál h. lelkész, Balog Ferenc presbyter.
 Érolaszi: Dajka István lelkész, Szabó Sándor gondnok.
 Érsemjén: Szatmári Károly lelkész.
 Értarcsa: Molnár József lelkész, Aszalós Gábor gond.
 Gálospetri: Kádár Miklós lelkész, Gerzon Sándor gdk.
 20 Hegyközszentimre: Ludman Lajos lelkész, Lévai András gondnok.
 Hegyközszentmiklós: Silye Gábor lelkész.
 Kiskereki: Boruzs Lajos lelkész tb.
 Kóly-Nagykágya: Dibáczy József lelkész.
 Magyarkécz: Kulcsár Dezső lelkész.
 25 Margitta: — — Szennyesi Károly főgondnok.
 Micske: Kovács József lelkész, Barcsay Gyula főgnk.
 Monospetri: — —
 Ottomány: Cs. Nagy Dániel lelkész, Horvát Lajos gndk.
 Piskolt: beszolgáló lelkész, Simoni Ferenc presbyter.
 30 Poklostelek: beszolgáló lelkész.
 Szalacs: Hegedüs Albert lelkész tb., Szabó András gndk.
 Székelyhid: Szabó Zoltán esperes lelkész, Csomafáy Sándor főgondnok.
 Szentjobb: Sallai Lajos lelkész.
 Tóti: Kovács Lajos, lelkész.
 35 Vedresábrány: Barcsa Sándor lelkész.
 Távolmaradását igazolta: Csuka Ferenc apátkeresztúri és Szendrei Dénes margittai lelkész.

1. sz. Ének.

dicséret éneklésével vette kezdetét a közgyűlés.

2. sz. Esperes imádsága.

Az ének végeztével az esperes imájában emelkedtek a gyűlés résztvevői Isten elé s kérték áldását.

3. sz. Alkotó tagok számbavétele, megalakulás.

Lelkészi főjegyző számbaveszi a gyűlés alkotó tagjait s esperes bejelenti, hogy jelen közgyűlés 58 alkotó taggal megalakult s határozatképes.

4. sz. Gondnoki megnyitó.

Gondnok röviden megemlíti, hogy nem könnyebbülésről, hanem ellenkezőleg még több sérelemről, gondról-bajról kellene beszámolni. Ez nagyobb harcra, fokozottabb küzdelemre s erőkifejtésre hív. Félre kell hát tenni minden személyeskedést és a református magyar Sion-ért és holnapért közös erővel kell küzdeni. Mert ez nekünk életet ad, de csak úgy, ha mi is életetjük. A boldog holnap nevében üdvözli a jelenlevőket s a gyűlést megnyitja.

5. sz. Püspök úr üdvözlése.

Püspök urat 10 éves püspöki munkássága alkalmából a következő távirattal üdvözli: „Püspöki működésének 10 éves évfordulója alkalmából az érmelléki egyházmegye szeretettel és ragaszkodással üdvözli. Személyére s munkájára Isten áldását kéri. Szabó, Pappszász.“

6. sz. Tárgysorozat változása.

Tárgysorozat változását elnöklő gondnok bejelenti s a letárgyalandó ügyek sorrendjét

közgyűlés hozzájárulásával jelen jegyzőkönyvben egymást követő sorrendben állapítja meg.

7. sz. Tanító képviselők választása.

Lelkészi főjegyző felolvassa a szavazatbontó bizottság következő jegyzőkönyvét:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon, 1936. március 2-án az egyházmegyei tanító képviselő állásra beadott szavazat összeszámlálása alkalmából. Jelen voltak alulírottak. Beadatott összesen 32 egyház szavazata, amely szavazatokból Tóth Zsigmond 34, Kósa Károly 32, Jakab Lajos 32, Kemecei György 31, Szántó Béla 5, Kántor Péter 3, Kocsis József és Katona Jenő 1—1 szavazatot kapott.

Alaki szempontból kifogásolható szavazat nem volt. Albis és Piskolt szavazatot nem küldött. Szavazatbontó bizottság: Tóth Zsigmondot, Kósa Károlyt, Jakab Lajost és Kemecei Györgyöt jelentette ki megválasztott egyházmegyei tanító képviselőknak.

K. m. f.

Szabó Zoltán esperes,
Dajka István ref. lelkész.

8. sz. Esperes időszaki jelentése.

1935. október 15-én tartottuk meg utolsó közgyűlésünket, az ez idő óta tett intézkedéseimről a következőkben számolhatok be: 1550-re megy azoknak az ügydaraboknak a száma, amelyeket ez idő alatt hivatalom elvégezett, amely szám maga is mutatja, hogy az esperesi hivatalnak ugyancsak munkálkodni kell, ha a reá vonatkozó kötelességeket elvégezni akarja. Az esperesi hivatalban meg lehetős munkatöbbletet jelent az a körülmény, hogy minden irodai munkát kézzel való írással kell el-

intézni, miután az esperesi hivatal írógépe hasznavehetetlen állapotban került kezelésem alá. Sajnálatlaltal jelenthetem, hogy az egyházmegyei közpénztár mindeddig nem volt abban a helyzetben, hogy az írógép kijavítását, vagy ahelyett ujnak a beszerzését eszközölni tudtam volna, miután még az egyházmegyei jegyzőkönyvek ára is csak a legutolsó időben s csak úgy nyerhetett kielégítést, hogy az egyházmegyei járulékokkal hátralékosokat ügyész behajtása alá bocsátottam. Kénytelen voltam ezt tenni, mert különben megakadt volna az egyházmegye ügykezelésének folyamata.

Megnyugvással számolhatok be emellett azokról a jelentőségteljes változásokról, melyek egyes egyházak életében a közelmúltban végbementek. Megnyugvással és reménységgel eltelve tekinthetek Micskére, ahol a föl kavart hullámok rendes mederbe tértek vissza s a micskei presbitérium a lelkészi díjlevelet kiállította. Ez a díjlevél állandó természetű és el nem hárítható körülmények folytán talán kevesebbet mutathat föl a réginél, de a pénzfizetés valorizálásában és emelésében, valamint a kapott agrártermészetű földekben olyan kiegészítést nyert, hogy nem áll értékben alatta a régi díjlevélnek. E tekintetben az egyházmegye és az egyházkerület bölcsessége van hivatva kimondani az utolsó szót. Én mindenesetre kérem intézkedésem eredményének, a fáradságos, küzdelmes munkával kivívott micskei díjlevélnek a jóváhagyását. Az új díjlevél alapján egyhangú lelkesedéssel meghívás útján tölti be a micskei gyülekezet a lelkészi állást, amikor is Kozma Lajos, világi tanácsbíró és Szendrei Dénes, margittai lelkész megállapítják, hogy a gyülekezet Kovács József, székelyhidi s. lelkészt hívja meg lelkipásztorának. Az új lelkésznek a concessát kiadtam, őt a micskei gyülekezetben megjelenve a micskei lelkipásztori hivatalába beiktattam. A tárgysorozat számai között szerepel az egyházmegye alkotó tagjai sorába való felvétele.

Az érmihályfalvai ref. egyház presbitériuma január közepén aláírta végre a régi lelkészi díjlevelet, csupán a vallástanítás terhével növelte a lelkészi kötelességeknek a számát. Kérem az egyházmegyei közgyűlést arra, hogy határozatában állapítsa meg, mennyi az az óraszám, melyet az érmihályfalvai lelkész a lelkészi teendők ellátásának az elhanyagolása nélkül elvállalni képes. Egyéb iránt a vallástanításnak a kérdése az, mely az érmihályfalvai egyházban a lelkészi állás betöltését mind ez ideig elodázta, mert merő képtelenség, hogy az érmihályfalvai lelkész még ha segédlelkészt tart is, 440 állami iskolai növendéket és 60 tanonciskolába járó gyermeket, akiknek tanterme Érmihályfalva különböző helyein van elhelyezve, eredményes vallásoktatásban részesíteni tudjon, úgy, hogy teljesen helyénvaló volt a presbitériumnak az a kezdeményezése, amely egy rendes lelkészi és egy kizárólag vallástanítással foglalkozó lelkészi állás szervezésével akarta megoldani az érmihályfalvai vallásoktatásnak a kérdését. Sajnálattal kell jelentenem, hogy a legutóbbi időben a presbitériumnak ez az elgondolása még eddig ki nem tudott okokból dugába dőlt, úgy, hogy a meghívásra több haladékot nem adtam s két héttel ezelőtt a pályázati hirdetést az érmihályfalvai lelkészi állásra a püspöki hivatalba elküldöttem.

A piskolti ref. egyház lelkipásztora lelkészi állásáról október 1-én lemondott. Szabó Lajos lemondását, miután a püspök ur elhelyezni nem tudta, csak március 1-én fogadtam el, beszolgáló lelkésznek Kádár Miklós gálospetrii lelkészt rendelve ki.

A piskolti egyház anyagi ügyei — úgy a beadott panaszok, valamint a kiküldött bizottság jelentése szerint követelték azt —, hogy ha a piskolti egyházban változott viszonyokat akarunk látni, lelkésznek a lemondását elfogadjam. Ugyancsak Piskoltról jelenthetem azt is, hogy Sziki Irma

tanítónőnek fizetését a presbitérium kiszolgáltatni nem akarta, noha az egyházmegyei bíróság e tekintetben jogerős ítéletet hozott. Ennek az ítéletnek behajtása céljából az ítéletet a próbálás végett a miniszterhez fölterjesztettem, a felsőbb hatóságának ellenszegülő piskolti presbitérium ellen pedig a fegyelmi eljárást megindítottam. Miután azonban a Dr. Gulácsy Sándor és Boruzs Lajos tanácsbíró urakból álló és a piskolti gyülekezet anyagi viszonyait megvizsgáló bizottság jelentéséből az tűnt ki, hogy a templomépítésből fentmaradó adósság az, amely miatt nem tud az ekklesia az előrelátás nélküli gazdálkodás következtében fizetni, kötelezettségeinek eleget tenni, — a fegyelmi eljárást a presbitérium iránt megszüntettem.

A piskolti presbitérium nagyon vágyódik az után a lelkész után, aki elsősorban is a fejnélküli gazdálkodásnak véget vet. A lelkészi állás meghívás utján való betöltése most van folyamatban, miután a régi díjlevél csonkítatlan fenntartását a presbitérium elhatározta. Ha június 10-ig a meghívás nem sikerül, a pályázatot meghirdetem.

A poklosteleki ref. paróchián az állapotok a becsületben megöszült lelkész testvérünk eltévedt fiának minősíthetetlen viselkedése következtében türhetetlenebbé váltak. A folyton megújuló panaszkodások és a püspök urral történt több rendbeli tárgyalásaim eredménye az lett, hogy a poklosteleki ref. egyházban a lelkipásztor nyugalomba vonult. Fájdalmas szívvel jelenthetem, hogy Kiss Sándor a nyugalmat, melyre vágyakozott, nem sokáig élvezhette, mert a poklosteleki ref. egyház becsületben megöszült, hűséges lelkipásztora, ki az érmelléki egyházmegyének tanácsbírája is volt, május hó 5-én Dunavecscén, ahova leányához költözött, rövid szenvedés után lehunyta szemét és elvette az örökélet nyugalomát. Kérem emlékének jegyzőkönyvünk lapjain való megörökítését.

A poklosteleki egyházban a lelkészi állás be-

töltése folyamatban van. A csonkítatlan díjlevél fenn tartását a presbitérium kimondotta. A meghívás konstatálására folyó hó 17-én Horváth Péter fj és a margittai lelkész urakat kiküldöttem. Minden jel arra mutat, hogy békességes megállapodás útján töltik be a gyülekezet választói a lelkészi állást.

Apátkereszturi lelkésztestvérünk 76 esztendőnek a sulya alatt eljutott oda, hogy saját erejéből már nem képes többé hordozni azt az igát, amelyet eddig lelkiismeretes hűséggel és puritán becsületességgel viselt. Éppen azért minden intézkedést megtettem arra nézve, hogy a kerületi nyugdíjvégrehajtó bizottság oly módon való nyugdíjaztatását mondja ki, hogy káplántartási segélyben részesüljön s hogy addig is, míg ez a káplántartó segély folyósítatik, anyagi gondoknak a káplántartással ne legyen kitéve, kérvényt terjesztettem fel illetékes helyre, hogy betegsegélyben részesüljön.

A tótii gyülekezetben a lelkész és tanító régi viszálykodásának tüze az utóbbi időben sem lohadt. Adorján Mihály tanító kétrendbeli följelentést is tett lelkésze ellen. Közben azonban nem akarja elhagyni tanítói lakását, noha Tótiban viselt állásából való elmozdítását a III. foku bíróság is kimondotta. Ez ítéletet a próbálás végett fölterjesztettem a minisztériumhoz. Ezzel szemben a tótii presbitérium megtagadta az állásától elmozdított és felfüggesztett állásának helyettessel való betöltését úgy, hogy ügyész indítványára a fegyelmi eljárást meg kellett indítani és a presbiterek jelentékeny részét állásukból kénytelen voltam felfüggeszteni.

Albistól a régi elmaradt számadásokat csak nehezen, részletekben tudtam kicsikarni, emiatt kénytelen voltam ügyét a bíróság elé terjeszteni.

Orbánné – Petri Piroska fizetés ügybeni panaszát Hegedüs Albert és Bónis E. kiküldött vizsgálóbiztosokkal a lelkész ellen a fegyelmi ügygel kapcsolatosan megvizsgáltattam.

Az egyházmegyei tanítóképviselői állásokra a

szavazatokat elrendeltem. A szavazatbontó-bizottság jegyzőkönyve gyűlésünk tárgysorozatába föl van véve.

A püspöki hivatal által leadott iskolalátogatási jegyzőkönyvet megbírálás végett beadtam. Az egyházmegyei tanács megalakításáról szóló, valamint az egyházkerületi igazgatótanács megalakításáról szóló szabályrendeletet az illetékes előadónak kiosztottam.

Az állami iskolába járó ref. gyermekek számára alkotott vallástanítási tantervhez úgy a lelkes, mint a tanítói kar részéről javaslatot kértem. Az egyiket Cs. Nagy Dániel lelkész, a másikat Jakab Lajos, szalacsi tanítók szerkesztette.

A fák napjának megtarásáról szóló szabályzatot is javaslattétel végett a tanítói karnak kiadtam.

Az egyházmegyei számadás, valamint az egyházak számadásainak megvizsgálásában résztvettem. Az egyes egyházak számadásai tekintetében örvedes haladást tapasztaltam.

A s. lelkészek törzskönyvi lapját kiigazítottam. A püspök ur által egyházmegyémbe kirendelt s. lelkészek közül Varga Bélát Székelyhidra, Medgyes Lajost Apátkereszturra, Lippai Józsefet Mihályfalvára, majd annak eltávozása után Horváth Pált osztottam be.

A tanfelügyelőség által a jegyzőkönyvekben kifogásolt mulasztások megvizsgálására vizsgálóbiztost kiküldöttem és pedig Bogyoszlóba Hegedüs Albertet, Asszonyvásárára Boruzs Lajost, H.-Szentmiklósrá Bokor Józsefet. A megállapított hiányok pótlására az iskolafenntartó egyházakat elköteleztem. Hegyközszentmiklóson a kötelességétha gyagul teljesítő Makkai Sándor ellen az eljárást megindítottam.

A perselypénzeket beszedtem, a püspöki hivatalba beszolgáltattam. A műbeccsel bíró ingóságok tekintetében a kimutatásokat bekértem és a püspöki hivatalhoz beterjesztettem.

Kerületi tanítóképviseelőre a pályázatot elrendeltem, valamint a zsinati lelkészi tagságra is.

A Végh-nővérek beszédett segélyét elküldöttem s annak ellenőrzésére Egei István lelkésztársamat fölkeríttem.

A theológusok segélyezése céljából rendezett vallásos estélyeken és pedig Margittán, Érmihályfalván személyes közreműködésemmel résztvettem. Az elszámolást csak akkor ejtethem meg, ha lelkésztestvéreim jelentése föl hívásomra beérkezik.

Kerületi utazótíkárr részére az utitervet elkészítettem, a egyház vagyonának bejelentése ügyében a szükséges intézkedéseket megtettem, a bejelentőlapokat fölterjesztettem.

Az át- és kitértekről szóló kimutatást két példányban bekértem és fölterjesztettem.

Jövedelem bevallására bevalló-iveket, költségvetést, a vagyonváltozásról szóló ivatek bekértem és elküldtem.

A Himnusz éneklésére vonatkozólag felsőbb hatósági utasítást megadtam.

Az iskolákra vonatkozó jelentéseket bekértem, miután az érmihályfalvai kivételével e tekintetben mindenütt türhető állapotok vannak, a kiküldött bizottság összehívását fölöslegesnek tartottam, miután M.-falva vallástanítását csak M.-falva oldhatja meg s e tekintetben minden intézkedést megtettem.

A Boruzs-féle segélyosztó bizottságot összehívtam s a folyó évi segélyben ennek határozata szerint Boruzs Lajos, Kádár Miklós, Sillye Gábor és Laczák Dezső részesül.

Az államsegélyeket kihoztam, a szükséges levonások után azokat kiosztottam.

A kerületi szavazatbontó bizottság jelentése szerint 133 D—1925. sz. kerületi határozat értelmében a zsinati lelkészi póttagságra szavazatot nem adott Asszonyvásárát, Széplakot, Érkeserüt, Érköbölkutát, Micskét, Tótit föl hívtam igazolásra. Ugy szintén a II. szavazat alkalmával nem szava-

zott Gálospetrit, Piskoltot és Micskét is. Egyházmegyei szabályrendeletünk szerint e tekintetben az eljárás az egyházmegyei közgyűlés jogkörébe tartozik.

Az egyházkerületi lelkészi tanácsbirói állásra és két lelkészi zsinati pótagságra is elrendeltetett a szavazat s a beérkezett szavazatokat idejében fölterjesztettem.

A püspöki hivatalból a szórványok részére küldött zsoltárokat, heidelbergi kátékat a lelkészi hivatalok útján kiosztottam.

A „Lelkipásztor“ című lapért kongruából levont előfizetési díjakat a nagybányai lelkésznek elküldöttem.

A parochiális könyvtár részére küldött könyvet elküldöttem.

A kötelességét teljesítő Hegedüs Albert ellen beadott Szabó Vilmos cséka lakosnak minden alapot nélkülöző panaszát elutasítottam.

A kisbetűs hangjegyes énekes könyvek szükséglete tekintetében az egyes egyházakhoz kérdést intéztem, a beérkezett feleleteket fölterjesztettem. Lelkésztestvéreim figyelmét fölhívtam arra, hogy a családfőket figyelmeztessék, hogy az állami anyakönyvben gyermekeik neve helyesen vezettesék be.

A közalapi számadást és költségvetést megvizsgálás után fölterjesztettem.

A nyomtatványok, belmissziói és egyházlátogatási jegyzőkönyvekért járó díjakat beszédtem.

Az önálló kántorok és kátortanítók nevét és évi fizetését körlevélben megkérdeztem, kimutatást készítve arról, azt felterjesztettem.

A férfi- és nőszövetségek részére beküldött Igazolványt az illetékes egyházaknak elküldöttem.

A férfi- és nőszövetségek román nyelvre lefordított alapszabályait minden lelkészi hivatalnak rendelkezésére bocsátottam. Minden lelkészi hivatalt értesítettem arról, hogy a tanítói fizetések után járó

4% adót március 31 ig birság nélkül be lehet fizetni.

Az egyes egyházakat számadás és költségvetés elkészítésére idejében felhívtam.

Jelen közgyűlés tárgysorozatát elkészítettem, a tanítói és az egyházmegyei közgyűlésre engedélyt eszközöltem. Az ügyeket az illetékes jegyzőknek referálás végett kiadtam, ugyszintén a bírósági ügyeket is elkészítettem, előadókat fölkerítem és feleket megidéztem s a gyűlést, lelkészértekezletet, gyámintézeti közgyűlést a tegnapi, illetve a közgyűlést a mai napra összehívtam.

Nagytiszteletű és Méltóságos Közgyűlés! El kell ösmernünk, hogy az egyházlátogatás az eddig gyakorolt eljárás szerint nem jár megfelelő lelki haszonnal, mert a gyülekezettel találkozni s annak lelkiségét ellenőrizni nincs kellő mód és alkalom. Az egyházi bemondásokkal kell megelégedni a belmissziói munkákra vonatkozólag. A különböző kifogások előterjesztetnek és sem az egyesületek munkáját nem mutatják be, sem a gyülekezetek munkáját, sőt még a presbitérium lelkéhez szólás lehetőségeire sem történik kellő előkészítés és propaganda.

Be kell ösmernünk, hogy üres formaság a vizitáció nem lehet. Annak a lelkek építésére szolgáló alkalomnak kell lennie, amire ugy kell várakozni e gyülekezetnek, mint valami ünnepnapon, de amikor kapjon is a lélek olyan táplálékot, ami kielégíti. Emellett természetesen szükséges az adatgyűjtés lelkiösmeretes elvégzése is, mert itt felületesség és lazaság meg nem engedhető.

Jóllehet az esperes jogkörébe tartozik annak a megállapítása, hogy az egyházlátogatás milyen keretek között menjen végbe, arra kérem az egyházmegyei közgyűlést, hogy bizza meg Hegedüs Albert és Bakos József tanácsbíró urakat azzal, hogy készítsenek egy, a fenti irányelveknek megfelelő utasítást a canonica vizitációra vonatkozólag s azt, miután a tanácsbírói kar is elfogadta, a következő egyházmegyei gyűlésre terjesszék elő. A

legközelebbi egyházlátogatásokat pedig sziveskedjenek nagy körültekintéssel végezni s e célból legalább egy napot tölteni minden gyülekezetben.

Jelentésem tudomásul vételét és tett intézkedéseim jóváhagyását kérve, vagyok

a Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei közgyűlés

Săcueni-Székelyhid, 1936. május 8.

alázatos szolgája:

Szabó Zoltán,
esperes.

Esperes időszaki jelentésével kapcsolatosan közgyűlés a következő határozatokat hozza:

1. Tekintettel azon nagyon is megrovandó tényre, hogy az egyházak némelyike több évi egyházmegyei és közalapi járulékkal is hátrányos, ami az egyházmegye vezetésében súlyos zavart okoz s az eddig — egy emberöltőn át — nagy gonddal és ügyszeretettel vezetett házi pénztárunk tetemes vagyontát pusztulással fenyegeti, esperes intézkedését helyesli s felszólítja ügyészt, hogy haladéktalanul a legkönyörtelenebb szigorral hajtassa be a nevezett hátralékokat minden egyháztól.

2. A körülbelül 4500 lelket számláló érmihályfalvai gyülekezetben az egyház adminisztrációját, a lelkészi funkciókat, pasztorizálást, evangelizálást ereje minden megfeszítésével sem képes egy lelkész elvégezni. Hogy maradhatna hát ideje arra, hogy a jövő szempontjából jóformán minden munkánál fontosabb 500 főnyi állami iskolába járó gyermeksereget heti 20—22 órán eredményes vallásoktatásban is részesítse? Különben is egybehangzó óhajtások és állítások szerint égetően sürgős szükség Mihályfalván az, hogy a külsőség egyik alkalmas

pontján imaház építtessék és másodlelkészi állás szerveztessék s a két lelkész megfelelő megosztás szerint végezze az állami iskolába járó gyermekek vallásoktatását.

Az érmihályfalvai gyülekezetet kötelezte a közgyűlés arra, hogy eredetiben megszavazott, amugy is magas összegre rugó lelkészi díjlevelét kellő körültekintéssel ossza két részre s bizonyos megfelelő fizetéskiegészítéssel három év leforgása alatt szervezze meg a második lelkészi állást. A jelenlegi díjlevel záradékába iktatott rendelkezés szerint pedig köteleztessék a megválasztandó lelkész arra, hogy saját fizetéséből káplánt tartson.

3. Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel és meglelégedéssel hallja, hogy a micskei egyház és szerencsétlen hivei végre megnyugodhattak s a piskolti és poklostelki egyházakban is rövidesen helyreáll a béke. Esperesnek ezen egyházakban tett intézkedéseit helybenhagyja s az új lelkipásztoroknak lelkére köti, hogy a szenvedélyek lecsillapítására és a sokat szenvedett három egyház felvirágoztatására minden tőlük telhetőt kövessenek el.

4. Az ereje fogytáig hűségesen szolgáló, igaz, becsületes, egyszerű kálvinista lelkész s egyházmegyénk tanácsbírájának, Kiss Sándor, poklostelki lelkésztársunk emlékét jegyzőkönyvünk külön lapján hirdetjük s örökítjük meg. Küzdelmes szenvedései után találjon hitünk szerint való nyugodalmat s csendes pihenést.

5. Csuka Ferenc, apátkereszturi öreg lelkésztestvérünknek soha el nem muló érdemét megörökítjük s Neki köszönetünket, az egész magyar reformátusság háláját fejezzük ki azért a hősis s hűséges mun-

kájáért, mellyel 50 éven keresztül építgette az apátkereszturi kis egyházat. Egyesegyedül az ő halhatatlan érdeme, hogy az apátkereszturi kis református egyházközség nem jutott a sok-sok száz elpusztult református egyházunk sorsára. Legyen örök példája és mintaképe annak a csendben, névtelenül, szegényen, hősiezen s hittel telten, galambszelidséggel, de kigyó okossággal és Pál apostoli eréllyel munkálkodó református lelkésznek, aki a romokat is meg tudja állítani és a halálos beteg, pusztulás, sőt sir szélén álló kis egyházat meg tudja menteni és a tanítványoknak adott krisztusi lélekkel új életre tudja kelteni. „Sic itur ad astra“. Jó kívánataink kísérjék s őrizzék méltán megérdemelt nyugalmában.

6 A tóti-i egyházban rendeltessék el az összes szóbanforgó ügyek alapos, szigorú megvizsgálása és megítélése, hogy az évek óta dagadozó kelevény gyökerestől irtassék ki s az egyház rendje, békéje s vallásos élete helyreállhasson.

7. Az albisi számadással s a többi felsorolt ténykedésekkel kapcsolatos intézkedést közgyűlésünk helybenhagyja.

8. Nagy örömmel veszi tudomásul az esperes jelentését arról, hogy a számadások sokban javultak. Lelkészeket még nagyobb pontosságra s fegyelemre, számvevőt további elfogulatlan, lelkiismeretes munkára kéri, mert az anyagi jólét és rend egyik alapja és nagyon sokban fokmérője munkánknak s a gyülekezet életének.

9. Megbizza a közgyűlés Hegedüs Albert és Bakos József I. tanácsbíró urakat, hogy a canonica vizitáció alapos, körültekintő s lelkiismeretes végzésére egy ügyrendet készítsenek.

9. sz. Iskolalátogatási jegyzőkönyv.

Tárgyaltatott a kerület által leadott iskolalátogatási jegyzőkönyv.

Iskolalátogatási jegyzőkönyv.

Felvette az esperesi-dékáni látogatás alkalmával
.....(jelzendő a látogató minősége) a.....i ref. elemi iskolánál.

I. Az oktatás külső feltételei,

1. Református tankötelesek száma a községben, a református iskolában és az állami iskolában.

2. Milyen az iskolalátogatás? A tényleg feljáró növendékek száma, az igazolatlan mulasztások száma. Megtörténnek-e az el. isk. törvényben előirt intézkedések az igazolatlan mulasztókkal szemben? (67 fej.)

3. Az épület megfelelő-e? Nevezetesen:

Befogadó képessége megfelel-e a törvény követelményeinek, területe 10 m^3 -rel több, mint a növendékek száma, köbtartalom minden növendékre 4 m^3 , a világítás a növendékek baloldaláról. Olajozott, hibátlan deszkapadló. Jól záró, elég nagy, hibátlan ablakok. Fehérre meszelt, kifogástalanul tiszta falak. Előszoba, vagy legalább fedett tornác. Elég tágas udvar. Klozettek tiszták, jó karban levők, fertőtelenítve, elkülönítve fiuk és leányok számára.

4. Fűtés és szellőztetés.

5. Van-e jóvizü kut az iskola udvaron. Van-e tisztán tartható, fedett, állványra helyezett, csappal ellátott bádogkanna a tanteremben, tiszta ivóedénynyel.

6. Megvan-e és jókarban van-e a kötelező burtorzat, még pedig: emelvényen álló asztal és szék, a tanító számára, osztott iskolában 1, osztatlanban 8 fekete tábla, kifogástalan fekete színben. Az összes

növendékek befogadására elegendő és alkalmas padok. Szekrény a füzetek és taneszközök számára. Másik szekrény, vagy az előzőnek elrekesztett polca az irattár és könyvtár számára. Az iskola helyiségében és butoraiban semmiféle magánjellegű tárgy nem tartható. Iskolai muzeum. A király, az egyházkerületi elnökség képe berámázva, üveg alatt kifogástalan állapotban van-e. Van-e zászló, nagyságra, színre kifogástalan, ép állapotban, gyalult és festett megfelelő rudra van-e felszerelve. Van-e fogas, annyi foggal, ahány gyermek, minden gyermeknek külön számmal vagy névvel ellátva.

7. Megvannak-e és milyen állapotban a tanfelszerelés. Kötelező felszerelés: Tantermenként 1 drb. teljes biblia és 1 drb. egyh. ker. kiadásu zsoltár, számológép, métermértékek gyűjteménye (legalább is méterrud, köbdeciméteres kocka, liter és deciliter, 1 kg.-os súly vasból, 1 dg súly rézből). Mértani testek: kocka, többféle egyenes hasáb, henger, többféle egyenes gúla, kup, nagy körző és szögmérő. Történelmi képek vászonra vagy kartonra huzva, a falu, a megye, Románia, az öt földrész térképe. Földgömb vagy planiglobus. A térképek mind vászonra huzva és tökéletesen ép állapotban vannak-e. Természetráji képek vászonra vagy kartonra huzva. Fizikai szertár a testek hővezetési kitágulása, a hőmérő, a dörzsölési villamosság, a mágnesség bemutatására. Természetráji szertár: Öntött vas, acél, cinn, réz, bronz, homokkő, mészkő, kvarc, kőszén, lignit, faszén, nyers petróleum, finomított petróleum, petróleum kátrány, dugványozás, olták (kikészítve), len, kender, feldolgozás, papirgyártás, gyapju feldolgozás.

8. Ahol a butorzatban és tanfelszerelésben hiány mutatkozik, az ellenőrző közeg utasítást ad a további tervszerű gyarapításra s későbbi látogatásoknál ellenőrzi, hogy a fokozatos beszerzésre nézve megtették-e a kellő intézkedéseket. Különösen ellenőrzi azt, hogy a tanító a gyermekek munkáját felhasználja-e a szertár gyarapítására.

9. Ugy a butorzatnál, mint a tanfelszerelésnél vizsgálat tárgyává kell tenni, hogy azok karbantartása kellő gonddal történik-e és megadni a szükségesnek mutató utasításokat.

10. Meggyőződést kell szerezni arról, hogy a gyermekek tankönyvekkel és taneszközökkel el vannak látva. Milyen intézkedéseket tesz a fentartó a szegény gyermekek taneszközökkel való ellátására.

11. Ha az iskolának napközi otthona van, vagy egyes gyermekek reggeli, uzsonna- vagy ebédsegélyben részesülnek, ennek adatait és szervezetének módját a jegyzőkönyvben meg kell említeni.

12. Be van-e fásítva az iskolaudvar, az esetleg meglévő előtér be van-e ültetve virággal, amit a gyermekek ápolnak. Az iskola előtti utcacéssz be van-e fásítva?

13. Pontosán vezetik-e Mot.-ban előirt kötelező könyveket, mégpedig:

a) A tanítók jelenléti naplója, amely egyúttal a végzett tananyag naponkénti bevezetésére is szolgál.

b) Beirási napló, a nyilatkozatokról szóló igazolványokkal.

c) Anyakönyv, osztályok szerint szigorúan névsorban vezetve, hivatkozással a tavalyi anyakönyvire s az idejű beirási napló számra, az összes rovatok pontos kitöltésével.

d) A gyermekek jelenléti és előmeneteli naplója.

e) Jegyzőkönyv az ellenőrző és orvosi látogatásokról. Megállapítandó az is, hogy a jegyzőkönyv másolatát illetékes helyre beterjesztették-e.

f) Iktatókönyv s ennek alapján tanévenként elkülönített ügyszerabok szerint rendezett irattár, az összes kimenő levelek másolatával.

Ezen irattár egyik külön ügyszerabja az iskola növendékeinek szükséges aktái.

Az irattárba tartoznak az illető iskolai év lezárt nyilvántartási könyvei.

g) Igazolatlan óramulasztások jegyzéke, annak

igazolásával, hogy azokat a hó 15-én és utolsó napján az ill. revizorátusnak bejelentették.

14. Megvannak-e a következő iratok és könyvek:

a) Az iskola autorizációja és az iskola terve, a miniszter láttamozásával.

Ha az autorizációs kérvény még nincs elintézve, annak igazolása, hogy azt felterjesztették s az iskola terve annak jelzésével, hogy az autorizáció mellékleteként felterjesztették.

Ha a terv a miniszterium'ól láttamozatlanul jön vissza, rávezetendő az iskolai autorizáció száma.

b) Tanterv.

c) Elemi iskolai rendtartás.

d) A tanszemélyzet kimutatása, a Mot. szabályzat szerinti (116. fej, 4. pont) rovatokkal. Ha a tanítónak még nincs meg az autorizációja, annak igazolása, hogy az autorizációs kérvényt beadta.

Évközben történő helyettesítéseknél is meg kell követelni az autorizációt, vagy annak igazolását, hogy az autorizációt szabály szerint megkérték.

e) A szolgálati szerződés fogalmazványa vagy elintéztet autorizáció esetén annak miniszterileg láttamozott példánya, vagy ha láttamozatlanul jött vissza, rávezetendő az autorizáció száma.

Ellenőrzendő, hogy az egyházkerületi közgyűlés által elrendelt záradék, az illetékezési záradék rá van-e vezetve (Hiv. lap 1935. 236. old.) és hogy az egyházkerületi minta szerint van-e kiállítva.

f) Órarend napok és osztályok szerint, nemzeti tárgyak vörössel aláhuzva.

g) Tankönyvek jegyzéke, Mot. szabályzat 116. fej 7. pont szerinti rovatokkal.

h) Butczat és tanfelszerelés leltára.

i) Könyvtárjegyzék és könyvtárhasználati napló.

15. Át kell vizsgálni az utolsó egyházi látogatás ideje óta felvett jegyzőkönyveket, meg kell állapítani, hogy az ott felsorolt hiányok még mindig fennforognak-e.

16. El vannak-e a gyermekek irószerekkel és

iskolakönyvekkel látva. Ezek az egyházkerületi kiadványok, ill. az egyházkerülettől előirt könyvek-e. Hány gyermeknek van zsoltárja?

II. Az oktatás menete, fegyelmezés.

1. Alkalmazkodik-e a tanítás az érvényben levő tantervhez?

Jelenleg érvényben levő tanterv az állami elemi iskolai tanterv, magyar nyelvre nézve pedig az előirt tankönyvben foglalt anyag.

2. Van-e tanmenet? Kidolgozza-e a tanító az egyes tanítási órákat (kezdő tanítóknál). Irnak-e dolgozatokat, mely tárgyakból és ki vannak-e azok javítva?

3. A végzett tananyag arányban áll-e az idő előrehaladottságával?

4. Kidomborodik-e az iskola ref. jellege a vallás-erkölcsi nevelésben s ahol szükséges, a többi tárgyakban is?

5. Kellő gondot fordít-e az iskola a testi nevelésre? A tulajdonképeni tornaórákon kívül: rendszeres mosdás, fésülködés, ruha rendben tartása, rendszeres állás és ülés, illedelmes magaviselet, az iskolai szolgálatok pontos ellátása, könyvek, füzetek tisztántartása, fegyelmezett magatartás érkezésnél és távozásnál.

6. Milyen a módszer?

7. Milyen az eredmény? Föltétlenül meghallgandó tantárgyak:

a) Vallástan és egyházi ének. Nem hadarják-e az imádságot? Nem nyújtják-e az éneket?

b) A magyar nyelv.

c) A nemzeti tárgyakból azok, amelyeknél a legutóbbi állami látogatási jegyzőkönyv hiányokat állapít meg.

d) Az aznapra tanrend szerint beosztott tárgyak. A látogató az a), b), c) pontokban említetteken kívül ne kérdezzen mást, aznapra be nem osztott tárgyból.

8. Milyen a tanítványok és tanító fegyelmezett-

sége? (Nem használ-e a tanító meg nem engedett fegyelmi eszközöket?)

9. Az igazgató-tanító végzi e az igazgatói teendőket, alkalmas e azok ellátására, végrehajtja-e pontosan a felsőbb hatóságok utasításait?

10. A tanítók társadalmi viselkedése állásukhoz méltó e?

11. Visel-e tanítói hivatalán kívül más fizetéses tisztséget a kántorságon kívül? Nem akadályozza-e ez őt tanítói működésében?

12. Használják-e rendszeresen a tanfelszereléshez tartozó szemléltető eszközöket, nevezetesen ki tudják-e a gyermekek keresni a bibliai helyeket és az énekeket, ez utóbbiakat akár címük, akár számuk szerint?

13. Részt vesz-e a tanító a belmissziói munkában és az istentiszteleteken? Él e uryacsorával?

14. Milyen viszonyban van tanítótársaival, lelkesével és az egyháztaggokkal?

15. Közművelődési téren fejt-e ki munkásságot?

16. Résztvesz-e körli tanítói gyűléseken?

17. Miféle egyházi tiszteletbeli tisztségeket visel (egyházkerületi közgyűlési, zsinati tagság, tanítói értekezlet tisztségek stb.)

18. Tagja-e az egyh. ker. nyugdíjintézetnek? (50 vagy 100%).

19. Közölte e a látogató ezen jegyzőkönyvben foglalt összes észrevételeit a tanítókkal?

20. Előző alkalommal tett megjegyzéseinek volt-e kellő hatása?

A kerület által véleményezés végett leadott iskolalátogatási jegyzőkönyvet tanügyi bizottság elnökének javaslatára közgyűlés helybenhagyja. Utasítja megszerkesztőjét, hogy a megfelelő nyomtatvány megszerkesztéséről is gondoskodjék.

10. sz. Kerületi igazgató-tanács megalakítása.

Lelkeszi főjegyző ismerteti a kerületi tanács megalakításáról szóló alábbi szabályrendeletet:

SZABÁLYRENDELET

az egyházkerületi igazgató-tanács megalakításáról és hatásköréről.

1. §. Az egyházkerületi közgyűlés feladatai egy részének teljesítésére a romániai református egyház országos zsinata által elfogadott I. t.-c. 143. §-a értelmében egyházkerületi igazgató-tanácsot alakít.

2. §. Az egyházkerületi igazgató-tanács tagjai:

- a) a püspök és az egyházkerületi főgondnok,
- b) az egyházkerületi lelkeszi és világi főjegyző,
- c) az egyházkerület közgyűlése által tagjai sorából 6 évi időtartamra titkos szavazással, lajstromos szavazó-lappal általános többséggel választott 7 lelkeszi és 6 világi tanácsos,
- d) a középiskolai tanárok és az énekvezér-tanítók közül választott 1—1 (egy-egy) tanácsos.

Az egyházkerület tanácsbírái az igazgató-tanács tagjaivá megválaszthatók.

Az egyházkerületi ügyész, belmissziói előadó, számvevő, pénztáros hivatalból tagjai az egyházkerületi tanácsnak, szavazati joguk azonban csak akkor van, ha őket igazgató-tanácsosokká választják.

3. §. Az igazgató-tanács elnöke: a püspök és az egyházkerületi főgondnok, akadályoztatásuk esetén törvényes helyetteseik.

Az igazgatótanács jegyzője a lelkeszi és világi főjegyző, kik között az ügyeket az elnökség osztja fel.

4. §. Az igazgató tanácsot az elnökség hívja össze a tárgysorozat közlése mellett esetről-esetre, amikor annak szüksége mutatkozik.

Határozatképes az igazgató-tanács, ha az elnökségen kívül legalább hat tanácsos jelen van.

A tanácskozást mindig a hivatali korra nézve idősebb elnök vezeti, a jegyzőkönyvet az elnökségen

kivül a jegyző írja alá s két tanácsos hitelesíti, a határozatokat a lelkészi főjegyző írja alá és adja ki.

5. §. Az igazgató tanács tagjai a tanácsüléseken a kiküldetések alkalmával felmerülő készkiadásaik megtérítését igényelhetik.

6 §. Az igazgató-tanács hatáskörébe a következő ügyek elintézése tartozik:

a) az egyházi felsőbb hatóságok jóváhagyása nélkül végre nem hajtható egyházközségi (presbyteri és egyházközségi közgyűlési) határozatok hivatalból való felülbírá'ása,

b) a presbytériumok vagyoni vonatkozásu határozatai ellen beadott felebbezések másodfoku elintézése,

c) az egyházmegyei tanács és közgyűlés iskolai vagy az egyházmegyei intézmények ügyeiben hozott határozatai ellen beadott felebbezések elintézése,

d) az egyházkerület saját iskolája vagy más intézménye igazgatása körébe eső intézkedések megtétele,

e) az egyházkerületi tisztség megüresedésének megállapítása s a megüresedett tisztségekre a szavazatok elrendelése.

A püspök és az egyházkerületi főgondnok tisztségének megüresedését mindig a közgyűlés állapítja meg.

f) Az egyházmegyei tanácsok határozatai ellen beadott fellebbezések elbírálása,

g) az egyházkerületi elnökség felhívására véleményadás azokban az ügyekben, amelyek elintézése az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az a), b), c), d), e) alatt felsorolt ügyekben csak akkor járhat el az igazgató-tanács, ha azokban az egyházkerületi közgyűlés még nem határozott s az ügy természeténél fogva a legközelebbi közgyűlés határozatát megvárni nem indokolt, nem célszerű és nem kívánatos.

7. Az egyházkerület szabályrendeletében az egyházkerületi közgyűlés tanácskozására és ügyrendjére

vonatkozó intézkedések, e szabályrendeletben foglalt eltérésekkel az egyházkerületi igazgató-tanácsra is alkalmazandók.

Közgyűlés az egyházkerületi tanács megalakításáról és hatásköréről szóló szabályrendeletet változtató javaslat nélkül tudomásul veszi s arról a főtiszteletű Püspöki hivatalt értesíti.

11. sz. Egyházmegyei tanács megalakítása.

Lelkeszi főjegyző ismerteti a kerületi igazgató tanács megalakításáról szóló alábbi szabályrendeletet:

SZABÁLYRENDELET

az egyházmegyei tanács megalakításáról, jog- és hatásköréről.

1. §. Az egyházmegyei közgyűlés feladatai egy részének teljesítésére az egyházmegyei közgyűlés a romániai református egyház országos zsinata által elfogadott I. t.-c. 114. §-a értelmében egyházmegyei tanácsot alakít.

2. §. Az egyházmegyei tanács tagjai:

- a) az esperes és egyházmegyei gondnok,
- b) az egyházmegye lelkészi és világi főjegyzője,
- c) az egyházmegyei közgyűlés által tagjai sorából hat év időtartamára választott tanácsosok.

Mindenik egyházmegye közgyűlése,
ha lélekszáma a 15.000-et el nem éri, a lelkészek közül négy tanácsost, az énekvezér-tanítók közül egy tanácsost,

ha a lélekszám a 15.000-et meghaladja, de a 30.000-et el nem éri, a lelkészek közül 5 tanácsost, a világiak közül 5 tanácsost, az énekvezér-tanítók közül 1 tanácsost,

ha a lélekszám a 30.000-et meghaladja, a lelkészek közül hat tanácsost, a világiak közül hat tanácsost, az énekvezér-tanítók közül egy tanácsost választ.

Az egyházmegye tanácsbirái tanácsosokká megválaszthatók.

Az egyházmegyei ügyész, számvevő, belmissziói előadó, tanügyi, műszaki előadó, pénztáros hivatalból tagjai az egyházmegyei tanácsnak, szavazati joguk azonban csak akkor van, ha őket egyházmegyei tanácsosokká választják.

3. § Az egyházmegyei tanács tagjai kötelesek az összehívott gyűléseken megjelenni, a határozatok hozatalában résztvenni, a kiküldetéseket, megbízásokat pontosan, hiven teljesíteni, vallásos buzgóságban és egyháziasságban jó példával előljárni.

4. §. Az egyházmegyei tanács elnöke az egyházmegye esperese s az egyházmegye gondnoka, akadályoztatásuk esetén törvényes helyetteseik.

Az egyházmegyei tanács jegyzője a lelkészi és világi főjegyző, kik között az ügyeket az elnökség osztja fel.

5. §. Az egyházmegyei tanácsot annak elnöksége hívja össze a tárgysorozat közlése mellett esetről-esetre, amikor annak szüksége mutatkozik.

Határozatképes az egyházmegyei tanács, ha az elnökségen kívül legalább négy tanácsos jelen van.

Ha a tagok határozatképes számmal nem jönnek össze, az elnökség 8 napon belül a tanácsot újból összehívja s ha ezen a határnapon sem jelennének meg a tanácsosok határozatképes számmal, a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés a két ízben igazolatlanul meg nem jelent tanácsos vagy tanácsosok helyett másat, illetve másokat választ.

6. § A tanácskozást mindig a hivatali korra nézve idősebb elnök vezeti, a jegyzőkönyvet az elnökségen kívül a jegyző írja alá, két tanácsos hitelesíti, a határozatokat a lelkészi főjegyző írja alá és adja ki.

7. §. Az egyházmegyei tanács tagjai a tanácsülések s kiküldetések alkalmával felmerülő készkiadásaik megtérítését igényelhetik.

8. §. Az egyházmegyei tanács hatáskörébe a következő ügyek elintézése tartozik: a) intézkedés a

megüresedett egyházmegyei tisztségek betöltése tárgyában.

Az esperesi és az egyházmegyei gondnoki tisztség megüresedését mindig a közgyűlés állapítja meg;

b) az egyházi felsőbb hatóságok jóváhagyása nélkül végre nem hajtható presbyteri határozatok hivatalból való felülbírálása;

c) az egyházközségeknek vagyoni tárgyú határozatai ellen beadott felebbezések felülbírálása;

d) az egyházmegye saját iskolái és más intézményei igazgatása körébe eső szükséges intézkedések. A középiskolák ügyeiben hozott határozatok minden esetben hivatalból felterjesztendők az egyházkerületi közgyűlés elé;

e) Az egyházmegye elnöksége felhívására véleményadás azokban az ügyekben, amelyek elintézése az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az a), b), c) pontok alatt felsorolt ügyekben csak akkor járhat el az egyházmegyei tanács, ha azokban az egyházmegye közgyűlése még nem határozott és az ügy természeténél fogva a legközelebbi közgyűlés határozatát megvárni nem indokolt, nem célszerű vagy nem kívánatos.

8. § Az egyházmegyei tanács határozata ellen fellebbezésnek van helye az egyházkerületi igazgató-tanácsához.

A fellebbezés határideje 15 nap, amely a határozat kézbesítését követő naptól számítandó

9. §. Az egyházmegyei szabályrendeletnek az egyházmegyei közgyűlés tanácskozási és ügyrendjére vonatkozó rendelkezései -- e szabályrendeletben foglalt eltérésekkel az egyházmegyei tanácsra is alkalmazandók.

Az egyházmegyei tanács megalakításáról, jog- és hatásköréről szóló ezen szabályrendeletet közgyűlés minden pontjában, változatlanul elfogadja.

Az egyházmegyei igazgató-tanács tagjait a szabályrendelet értelmében megvá-

lasztja és pedig a hivatalbóli tagokon kívül a lelkészek közül Bakos Józsefet, Boruzs Lajost, Hegedüs Albertet, Jakab Józsefet, Kalmár Istvánt és Dónáth Lászlót. A világiak közül: Bónis Elemért, Farkas Lórándot, Dr. Gulácsy Sándort, Dr. Kotzó Jenőt, Kozma Lajost és Gönczi Sándort. A tanítók közül Tóth Zsigmond, érmihályfalvai igazgató-tanítót.

Ennek a tanácsnak kötelességévé teszi a közgyűlés, hogy az egyházmegyei szabályrendeletet jelen szabályrendelettel a legelső gyűlésén egyeztesse össze.

12. sz. Vallástanítási tervezet az állami iskolába járó gyermekek számára.

Tárgyaltatott az állami iskolába járó gyermekek számára készített vallástanítási tervezet.

Lelkészi főjegyző ismerteti, hogy a kerület az állami iskolába járó gyermekek vallástanítási tervezetét egyházmegyénknek leküldte, amelyről esperes utasítására Cs. Nagy Dániel, ottományi lelkész és Jakab Lajos, szalacsi tanító készített véleményt, amelyeket az érmihályfalvai lelkészi kör esperes elnöklétével 1936 április 1-i értekezlete alkalmával hosszasan, behatóan megtárgyalt.

A közgyűlés a tervezet s nevezett 2 vélemény tételenkénti egybevetése után lelkészi főjegyző javaslatára következőket határozza:

I — 1. A vallástanítás célja c. fejezetben lényeges és nagyhorderejű elvként felveendő, hogy: „Isten iránt való szeretetre, Krisztus követésére, felebaráti szeretetre tanítsuk“ s soha el nem halványuló *református* öntudatban neveljük.

II. — 2. A vallástanítás anyaga c. fejezetnél figyelembe veendő a Jakab Lajos, tanító felsorolása. Hozzáteve, hogy a ma-

gyar prot. egyh. történelméből a magyar nemzet történelmével kapcsolatosan pár soros cikkeken a lehető legtöbb taníttassék, mivel történelmünk tanítására ez az egyetlen lehetőség.

III. — 3. A vallástanítás anyagának beosztása: a kerület által leadott tervezetben teljesen hibás, sőt eredmény szempontjából katasztrófálisan rossz.

Az I—II. osztálynak kijelölt anyagot az I. osztályos gyermekkel *megértetni* s elvégeztetni lehetetlenség. A III. és V. osztály sem tudja elvégezni és megemészteni a neki kijelölt anyagot. A párhuzamos osztályok felső osztályában a gyermek már unná az egyszer ismertetett dolgot s mégis tudás nélküli, szörnyű zür-zavar kóvályogna a gyermekek fejében.

IV. — 4. A kerületi tervezet vallástanítás módja c. cikk 3. első pontját közgyűlés követendő eljárás gyanánt elfogadja.

4. p. A tanulás utáni imádság *csak kötött* ima lehet.

5. pontban említett VII. osztályos anyag tisztán erkölcsant tartalmazzon s külön konfirmációs káté irattassék, vagy a meglevő jobbak közül választassék, amelyet olyan gyermek is megérthessen, aki csak négy osztályt tudott elvégezni. A káté kérdés-felelet alakjában összefüggően, egy másból következően tárgyalja az anyagot, pl. a Révész Bálint kátéja.

Részletes tananyag beosztás.

I. o s z t á l y.

1. A szülők, akik minket gondoznak.
2. Hála a szülők iránt, szeretet, engedelmesség.
3. Háládatlanság, a hálátlan gyermeket a szüle megbünteti.

4. Család, testvéri szeretet.
5. Közösség (más nyelvű és vallású lakosok, te milyen nyelvű és vallású vagy? Már első osztályban tanulja meg, hogy ő református, magyar).
6. Isten, aki mindnyájunkra gondot visel és mindnyájunkat szeret, akit mindnyájunknak szeretni kell.
7. Teremtés.

(Cs. Nagy Dániel szerint).

II. o s z t á l y.

1. Az első ember és a bűneset.
2. A büntetés és az igaz ember jutalma. Özönviz.
3. Isten szövetsége az igaz emberrel. Ábrahám és maradékai.
4. Isten figyelmeztetése a hűségre. Egyiptomi fogság, szabadítás.
5. Az ószövetségi törvény. Tízparancsolat.
6. Intés a törvény megtartására. Templomépítés.
7. A Megváltó eljövetelének hirdetése. Próféták Mikeás, Keresztelő János.
8. Jézus eljövetele.
9. Ünnepek.
10. Imák. (Jakab Lajos szerint).

III. o s z t á l y.

1. Jézus születése, az ígéret beteljesedése.
2. „ a templomban.
3. „ megkeresztelkedése.
4. „ megkísértetése.
5. „ tanítványokat választ.
6. „ munkálkodása, tanít, vigasztal, bűnőket megbocsát, betegeket gyógyít, halottakat feltámaszt.
7. „ bevonulása Jeruzsálembe.
8. „ elfogatása.

9. Jézus elítélése.
10. „ halála.
11. „ feltámadása.
12. A szentlélek kitöltetése.
13. Ünnepeink.

IV. osztály.

1. Hegyi beszéd (röviden).
2. Magvető.
3. A tékozló fiu.
4. Az irgalmas samaritánus.
5. A talentumok
6. A nagyparancsolat.
7. A gazdag és Lázár.
8. Az utolsó ítélet.
9. Jézus a tengeren.
10. Az öt kenyér csudája.
11. A naini asszony fiának feltámasztása.
12. A ker. egyház rövid története a reformációig.
13. A ker. egyház rövid története napjainkig.
14. A ref. egyház szervezete.
15. Az ó- és uj-szövetség könyvei versben.
(Cs. Nagy D. szerint).

V. osztály.

1. A ker. egyház megalakulása.
2. Az apostolok munkája.
3. Az első keresztyének élete, Istentisztelete.
4. A keresztyénség üldözése.
5. A keresztyénség elterjedése.
6. A pápai hatalom és uralom kifejlődése.
7. A magyarok keresztyén vallásra térése.
8. A keresztyénség küzdelme a pogányság ellen a magyarok között.
9. A keresztyénség megerősödése a magyarok között.
10. Visszaélések.
11. Előreformátorok.

VI. osztály.

1. Luther.
2. Zwingli.
3. Kálvin.
4. A reformáció elterjedése (a magyarok között is).
5. Reformáció Erdélyben.
6. Erdélyi fejedelmek küzdelme a vallás-
szabadságért.
7. A magyar református iskolák.
8. Biblia. Énekeskönyv.
9. Ellenreformáció, pozsonyi véstörvény-
szék. Gályarabok.
10. Türelmi rendelet és hatása. A magyar
református egyház fejlődése napjainkig.
11. Egyházszervezet. — Kormányzás. — Fe-
gyelem.
12. Belmissió.
13. Külmissió.

(Cs. Nagy szerint).

VII. osztály.

- I. Az ember nyomorusága:
Bűneset, eredendő bűn.
- II. Az ember megváltása:
Az ígéret s annak beteljesedése. Krisztus.
Megigazulás (hit által, ingyen kegye-
lemből).
Apostoli hitforma. Hitvallások.
Isten igéje.
Keresztség.
Urvacsora.
- III. A megváltott ember halája:
Imádkozás. Uri ima.
Krisztus követése. Isten és emberszeretet.
Egyházunk iránt való kötelességeink.

(Cs. Nagy szerint).

Énektanításnál a dallam a fontos.

Jó lenne e pályázatot úgy meghirdetni, hogy a bíráló bizottságnak joga legyen a leginkább elfogadhatónak talált könyv kevésbé sikerült §-ait egy másik, egészében talán elfogadhatónak nem talált könyv sikerültebb §-aival pótolni s így egy egészében megfelelő és sikerült tankönyvet összeállítani.

V. Tankönyvek.

A tankönyvekben a felvett anyag lényeges és elmaradhatatlan része rövid, világos és könnyű stílusban legyen megírva. A tankönyv szerkesztésénél a pályázat alkalmával ki kell kötni, hogy a II. osztály anyagánál egy-egy történet legalább 8—10 egyszerű mondatban, a III. osztály anyagánál legfeljebb 14—16 s az I—VI. osztálynál legfeljebb 18—20 egyszerű mondatban legyen megírva.

A vallástani könyvekben röviden megírt történeteket a kerületi traktatus-füzetekben kellene részletesen kifejteni s ezekkel a füzetekkel az állami iskolába járó gyermekek szüleit ellátni, hogy a családi körben is nyerjen a gyermek segítséget a vallásos ismeretek minél alaposabb elsajátításához s egyúttal a szülők és felnőttek vallásos ismerete is feljüljön s erősödjön.

Egy könyvbe 2 osztály anyagánál több ne legyen befoglalva, mert a könyvet ez olcsóbbá teszi. Semmi szín alatt sem szabad a hat osztály anyagát egybefoglalni, mert a gyermek a könyvet két év alatt annyira elnyövi, hogy az a 3—4-ik évben már használhatatlan.

13. sz. A fák napjának megtartásáról szóló szabályrendelet.

Lelkészi főjegyző ismerteti azt a szabályzatot, melyet a kerületi közgyűlés az elemi iskolák számára készített és az egyházmegyékhez letett.

SZABÁLYZAT

a fák napjának megtartásáról a királyhágómel-
léki egyházkerület elemi iskoláinál.

Kiadta az egyházkerület elnöksége .....sz. ha-

tározatával az egyházkerületi közgyűlés 1935—142-i határozatának utolsó előtti bekezdése alapján.

1. A fák napját minden esztendőben tavasszal olyan napon kell megtartani, amely a helyi viszonyok szerint a fa ültetésére alkalmas, azaz mikor a fák rügyei még nem nyiltak ki, azonban a szabadban való tartózkodás a gyermekek számára már nem kellemetlen.

2. Az ünnepélyt megelőzőleg a tanító a gyermekeknek a faültetés célját és eljárását részletesen megmagyarázza.

A faültetés céljai közt nem csak a hasznossági szempontokat kell figyelembe venni, hanem a szépesztetieket is (a fa diszül is szolgál), a lélektaniakat (az az öröm, amit a sikeresen végzett faültetés szerez, mikor a csemetét fejlődni látjuk), a szociálisakat (a klíma megjavítása tömeges faültetéssel, önzetlen munkásság a jövő nemzedék érdekében).

A faültetés eljárásánál minden egyes munkát igyekszik pedagógiailag is értékesíteni.

3. A szükséges munkálatokat lehetőleg maguk a gyermekek végezzék s ezért őket olyan kb. 10—15-ös csoportokba kell beosztani, hogy minden csoportban nagyobb és kisebb gyermekek vegyesen legyenek.

4. A fákat lehetőséghez képest a következő helyekre kell ültetni: az iskola udvara, a tanítói lakás udvara, az iskola előtti utcarész, ha ehhez a községi előljáróság hozzájárul, a templomudvar, a parókhiaudvar. Évenként minden 10—15 gyermek után 1 drb. fánál többet nem kell ültetni. Az ültetés az iskolaszéktől kiküldött bizottság tervei szerint történik. Ez a terv az egész befásítás alá vett területre egyszerre elkészítendő.

A terv elkészítésénél szigorúan kell arra is ügyelni, hogy a felnövekvő fák majd az iskolahelyiséget, vagy a tanítói lakást be ne sötétítsék, valamint a gazdasági udvar forgalmát ne akadályozzák.

Csakis a helyi viszonyok közt szépen diszló,

nemes fajgyümölcsfákat szabad ültetni. Minden egyes iskola ez évtől kezdve kis méretű gyümölcsfa-iskolát tartozik létesíteni, amelyben fentemlített bizottság által megállapított fajgyümölcsfa csemetéket maguk a gyermekek nevelik a tanító vezetésével. Addig, míg ez a faiskola a kellő számú csemetét nem szolgáltatja, az iskolaszék javaslatára a presbiterium gondoskodik a szükséges csemeték beszerzéséről.

5. Az elültetett csemeték ápolására nagy gondot kell fordítani. Az ültetést végző gyermekcsoportoknak egész éven át gondosan kell ápolniok a saját fájukat (öntözés, élösdiek pusztítása). A következő években a korona szakszerű nevelésére is meg kell őket tanítani.

6. Azon esetben, ha a fent elsorolt helyek a fásításra szűk voltak miatt alkalmatlanok, vagy már jelen szabályzat intézkedéseinek megfelelően be voltának fásítva, a faültetést falak és kerítések mentén nevelt idomfákkal kell megkísérelni.

7. Az esperes urak kérjenek fel az egyházmegyei vezető emberek közül esetleg körzetenként szakértő tanácsadókat, akik a hozzájuk fordulóknak tanáccsal szolgálni tudnak és ezt a feladatot vállalják. A lehetőséghez képest ezek a szaktanácsadók a fásítás menetét is ellenőrzik.

8. A püspöki hivatal gazdasági ügyosztálya kérésére a szükséges csemetéket teljesen megbízható helyről beszerzi, illetve azok beszerzését közvetíti, a hivatalos lap felelős szerkesztősége pedig konkrét kérdésekre a legközelebbi számban szakszerű választ ad.

9. Ellenőrzésképen a fásítási terv az esperes uraktól kinevezett szakértőknek jóváhagyás végett beterjesztendő legkésőbb ez év szeptember 1-ig. Mindennemű iskolalátogatásnál a terv meglétele és végrehajtásának módja ellenőrizendő. A püspöki hivatal tanügyi és gazdasági ügyosztályát megbizva, hogy fokozatosan, részben alkalmilag személyes látogatással, részben a fásítási tervek időnkénti beké-

résével jelen szabályzatban foglaltak végrehajtását ellenőrizze.

10. A fásítási terv 1 : 100 arányban (1 cm. a terven egyenlő 1 m-rel a természetben ábrázolja a befásítandó területet, a környező épületek vázlatos alaprajzával, feltüntetve az utóbbiak rendeltetését, valamint az ajtók és ablakok elhelyezését. Világosan fel kell tüntetni az utcai kapu helyét és rendeltetését (kiskapu, kocs behajtó). A tervezett ültetések helyén a fákat a szokásos módon kiszinezetlen koronával kell jelölni. A már meglevő fák koronája zölddel utána-szinezendő. Termőben levő fák sárga színnel jelölendők meg. Ezen jelzések értelmében a terv állandóan nyilvántartandó. Minden fánál a fa fajtája könnyen áttekinthető módon megjelölendő. Ugyanerről az elültetett fáknál is gondoskodni kell.

11. Ha a lelkész vagy tani'ó javadalmát képező területen ezeknek a fáknak beszerzési költségeit magára vállalja, azokért az érvényben levő egyházmegyei szabályzat szerint eltávozása alkalmával vissztérítést igényelhet.

A használati jog a javadalomba be nem számítható módon azt illeti, akinek javadalmához a terület tartozik. Ha a befásított terület senkinek javadalmához nem tartozik, a fák használati joga fölött a presbiterium rendelkezik.

12. Az esperesektől a 7. pont értelmében kijelölt szaktanácsadók minden évben az esperesi hivatalon keresztül jelentést küldenek a püspöki hivatalba december 31-ig s ez alkalommal közlik esetleges javaslatukat is.

13. Az elnökség elvárja, hogy az összes illetékesek az egyházkerület idézett rendelkezésének nagy horderejét teljesen át fogják érteni s jelen szabályzat rendelkezéseinek pontos végrehajtásával a kitűzött cél megvalósítására teljes erővel közre fognak működni.

A fák napjának megtartásáról szóló szabályzatot közgyűlés teljes egészében el-

fogadja s egyházmegyénk minden illetékes tényezőjének lelkiismeretbeli kötelességévé teszi.

14. sz. Tanítóköri értekezletek szabályzata.

Olvastatott a tanítóköri értekezletek szabályzata.

A tanítóköri értekezletek szabályzata.

Jóváhagyta az egyházkerületi közgyűlés.....sz. határozatával.

1. Az iskolai év folyamán október, november, december, február, március és május hónapokban a tantestület tagjai egyszer, összesen 6 ízben köri értekezletre gyűlnek össze.

2. A köri értekezletek célja az elméleti és gyakorlati szakismeretek bővítése.

3. Minden kör kb. 6—8 iskolát foglal magában, lehetőleg úgy csoportosítva, hogy a résztvevő tanítók száma 10—20 között legyen. Egyházmegyénként legfeljebb négy kört kell szervezni. A köröket az egyházmegyei tanítói értekezlet szervezi meg és az esperes hagyja jóvá. Ha az egyházmegyei tanítói értekezlet ezt bármi okból nem tenné meg, a megszervezésről az esperes köteles gondoskodni. Ugyanígy jelölik ki a köri értekezlet székhelyét.

4. A köri értekezletek ideje csütörtök d. u. a heti szünetben. Ha az egyházmegye területén több kör van, mindeniknek gyűlését más csütörtökre kell tenni, hogy esetleg azokon a szomszéd körök érdeklődő tanítói is részt vehessenek.

5. A tanítói köri értekezletek bizalmas jellegűek, azokon állásban levő ref. tanítókon kívül csak az esperes és a tanfelügyelő megbízottja vehet részt. Állás nélküli, de még érvényes diplomával bíró ref. tanítók az elnök engedélyével jelenhetnek meg a köri gyűléseken.

6. Amennyiben a helyi viszonyok megengedik, ajánlatos a köri gyűlések napján nyilvános iskolai ünnepély, vagy gyermekistentiszteletek rendezése.

7. A köri gyűlések elnöke a szolgálatban legidősebb tanító vagy tanítónő, titkára a szolgálatban legfiatalabb tanító vagy tanítónő. Ha az elnökséget az illető nem vállalná, utána a szolgálatban legidősebbre száll, a titkár (jegyző) a megbízást vállalni köteles, kivéve, ha azt tőle önkéntes jelentkező veszi át.

8. A köri gyűléseken való megjelenés kötelező, igazolatlan elmaradás esetén a mulasztást az elnök az ill. esperesnek jelenti. Az esperesek az igazolatlan mulasztók ellen fegyelmi uton járnak el.

9. Az egyházmegyei tanítói értekezlet az egyházmegyei tanügyi előadó véleménye alapján, az esperes jóváhagyásával minden iskolai év elején legkésőbb szeptember 15-ig a tanítói köri gyűlések helyét, idejét, azok tárgyát az egész iskolai évre vonatkozólag megállapítja. A programba megfelelő időben okvetlenül beiktatandók az egyházkerületi közgyűléstől, vagy az egyházkerületi elnökségtől kitűzött tárgyak, szükség esetén utólagosan is, a program-pontok elhagyásával. Ezt a programot felterjesztik a püspöki hivatalhoz. Ez gondoskodik róla, hogy az illetékes tanfelügyelőségeknek a programot tudomására hozza és őket kiküldötteik kijelölésére felszólítsa. Ha az egyházmegyei tanítói értekezlet e fejezetnek bármi okból nem tenne eleget, az esperes köteles az elsorolt intézkedéseket megtenni.

10. A tárgysorozatba minden egyes gyűlésen minden esetre fel kell venni a következőket:

a) Mintatanítás magyar nyelven előadott tárgyból, legfeljebb $\frac{1}{2}$ óra.

b) Mintatanítás román nyelven előadott tárgyból, legfeljebb $\frac{1}{2}$ óra.

c) Ismeretterjesztő előadás a tanítószág szellemi szükségleteinek köréből, legfeljebb 20 perc.

d) A felekezeti iskola életébe vágó vitakérdés.

Az a) és b) pontokat rövid megbeszélés követi. Ebben az elnöktől az előadás után felszólított bíráló 5 percig, az önkéntes jelentkezők közül az elnöktől kiválasztott második bíráló ugyancsak 5 percig szól-

hat hozzá. Zárszó jogán a mintatanítást végző tanító legfeljebb 5 perces hozzászólásban teheti meg ellenérvételeit. Az elnök a hozzászólások alapján azzal a megállapítással zárja a megbeszélést, hogy a mintatanítás a kitűzött célt elérte, vagy nem érte el teljesen. Egyéb dicsérő, vagy megbélyegző megállapításoknak helye nincs.

A c) pontnál hozzászólás nem engedhető meg. Ugyanezen pontnál említett előadás megtartására az esperes előzetes engedélyével idegen (a körön kívül eső) előadó is meghívható.

A d) pontnál az elnök rövid előadásban (legfeljebb 5 perc) felteszi és megvilágítja a kérdést. Ezzel a feladattal előzetesen a köri gyűlés más tagját is megbizhatja. A jelentkezések sorrendjében legfeljebb 5 perces hozzászólásokat engedélyezhet, mindaddig, míg véleménye szerint az anyag ki nem merült. Az összegezést vagy az elnök, vagy az általa előre kijelölt s ezért a vitában részt nem vevő köri tag végzi, legfeljebb 5 perces hozzászólásban. Az elnöki végszó után további vitának helye nincs.

Csak a kitűzött tárgyakkal szoros kapcsolatban levő határozati javaslatok terjeszthetők elő és csakis írásban. Azok szavazatra bocsátásáról az elnök dönt, elfogadásuk egyszerű szótöbbséggel történik.

Az egyházmegyei elnökség és tanügyi előadók az ill. egyházmegye, az egyházkerületi elnökség és tanügyi előadó az egyházkerület területén bármely köri gyűlésen részt vehet és ezen esetben az elnöklés joga őket illeti meg, de ezzel a joggal élni nem kötelesek. A kitűzött tárgyakhoz a fenti keretek közt hozzászólási joguk van, szavazati joguk azonban nincs.

11 Az egyházkerületi közgyűlés, ill. az egyházkerületi elnökség által kitűzött kérdések tárgyalását a köri gyűléseken soron kívül is ki kell tűzni. Az ilyen kérdésekben kialakult véleményt határozati javaslat formájában, az elnök és jegyző aláírásával hitelesítve a püspöki hivatalba kell beküldeni.

12. A gyűlések lefolyásáról jegyzőkönyvet kell szerkeszteni a következő pontok szerint: a) A gyűlés helye és ideje, b) A résztvevők neve, c) Igazoltan távolmaradottak, d) Igazolatlan távolmaradottak, e) A mintatanítás megtartójának neve, a tanítás anyaga (osztály és tárgy szerint olyan formában, mint azt a jelenléti naplóba bevezetik), a vonatkozó elnöki megállapítás, f) Az ismeretterjesztő előadás címe és megtartójának neve, g) A vitakérdés tárgya és a vélemények összegezése, h) Esetleges határozati javaslatok.

Ezeket a jegyzőkönyveket az elnök az esperesi hivatalokhoz beterjeszti, az esperesek azokat vagy a tanítói értekezletek, vagy az egyh. megyei tanügyi előadó útján feldolgoztatják s a leszűrt eredményt az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztik.

13. Az elnöktől jelen szabályzat keretében adott megbízások elfogadása kötelező, azok visszautasítását igazolatlan mulasztásnak kell tekinteni.

A gyűlés nyugodt lefolyását bármily módon zavaró tagok két rendbeli elnöki intés után a gyűlésből elnöki kijelentéssel kizárhatók s ez utóbbi esetben igazolatlan mulasztóknak kell őket tekinteni.

14. Jelen szabályzat a minisztéri megerősítés elnyerése után azonnal életbelép. Amennyiben ez az iskolai év közben történik, a rendelet megjelenésétől számított 15 napon belül a 9. fejelemeltett programot el kell készíteni.

Közgyűlés a tanítóköri értekezletek szabályzatát egészében elfogadja, kivéve a 10. pont utolsó bekezdésében foglalt ezen kitételt: „az egyházmegyei elnökség és tanügyi előadók, illetőleg kerületi elnökség és tanügyi előadók bármely gyűlésen részt vehet. Hozzászólási joguk van, szavazati joguk azonban nincs“.

Amennyiben a tanítóképviselők úgy az egyházmegyei, mint a kerületi gyűlésen nem csak iskolai, hanem minden más elő-

forduló ügyben szavazati joggal bírnak, nem hozhat a tanítók gyűlése olyan fonák, sőt lealacsonyító helyzetbe nevezett elnökségeket, vagy tanügyi előadókat, hogy őket csak hozzászólási jogra korlátozzák.

Nevezett pont tehát így módosítandó: „Nemcsak hozzászólási, hanem teljes joggal bírnak. Ha pedig ők elnökölnék, egyenlő számu szavazat esetén elnöki szavazatukkal döntenek“.

15. sz. Fegyelmi szabályzat bevezetése.

Lelkészi főjegyző ismerteti, hogy a kerületi közgyűlés 147—935 sz. határozatával az egyházfegyelmi szabályrendelet végleges formáját megállapította s annak 1937. január 1-ével való bevezetését minden gyülekezetre kötelező erővel elrendelte. Nevezett fegyelmi szabályrendelet az 1935. nov. 19-i kerületi közgyűlés jegyzőkönyvének melléklete szerint megjelent.

Közgyűlés tudomásul veszi s utasítja a kebelbeli lelkipásztorokat, hogy a fegyelmezés ismertetésére és a lelkek előkészítésére ragadjanak meg minden alkalmat s kövessenek el minden lehetőt.

Kéri a kerületet, hogy a fegyelmi szabályzat olcsó, népies kiadásban, érthető, megfelelő kommentárral kísérve a végrehajtási utasítás elkészülése után, még ez év októberében adassa ki a kerület iratterjesztésével a gyülekezetek terhére és azt a lelkeszi hivatalok útján juttassák el minden családnak.

16. sz. Belmissiói előadó választás.

Debreczeni László, érábrányi lelkész a belmissiói előadói állásról lemond.

Közgyűlés a lemondást elfogadja s he-

lyébe Kovács József, micskei lelkészt választja meg.

17. sz. Lelkészerterkezlet előterjesztése.

Olvastatott a lelkészerterkezlet következő határozata :

a) bár tudatában van annak, hogy az egyházak a tanítói nyugdíjjarulék fizetésére a 36—929-i kerületi határozat szerint nem kötelezhetőek, az egyházak méltányosnak s kötelességszerintinek ismerik el annak fizetését, a kerületre pedig tanítóság kérelmét pártolólólag terjeszti fel.

Tudomásul vétetett.

b) Az egyházlátogatás (canonica visitatio) lelki képen való elvégzése esperes elgondolása és javaslata szerinti tervezet kidolgozásával Bakos József és Hegedüs Albert tanácsbírákat bizza meg megtárgyalására s végleges megállapítására a tanácsbírói kart kéri fel.

Helybenhagyólólag tudomásul vétetik.

c) Egyházmegyei tanácsosokul a lelkésziek közül az 5 tanácsbíró, a tanítók közül Tóth Zsigmond érmihályfalvai tanítót ajánlja. A világiak jelölését az egyházmegye világi tagjaira bizza.

Nevezetteket tanácsosul választja. A

világiak közül az 5 világi tanácsbíró, s Gönczi Sándort.

d) Az állami iskolába járó gyermekek vallástani tervezetét ajánlja a lelkészi főjegyző által javasolt Cs. Nagy Dániel ottományi lelkész és Jakab Lajos szalacsi tanító összeegyeztetett tervezetét.

Utassassék a tankönyviró, hogy ne általános keresztyén hittant írjon, hanem a könyveken az I. osztálytól kezdve nagy figyelemmel legyen a református öntudat kialakítására s nevelésére.

A kerület a vallástani vezérkönyvet jelentesse meg a parochiális könyvtárban.

Közgyűlés helyeslólólag tudomásul veszi.

e) Szorgalmaztassék az egyházfegyelmi szabályrendelet végrehajtási utasítása s megjelenése után a körök foglalkozzanak vele.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

f) Az 1936. évi önszegélyből Boruzs Lajos, Kádár Miklós, Laczák Dezső és Silye Gábor részesültek.

Tudomásul vétetik.

g) Debreczeni László lemondása után belmissiói előadóul Kovács József, micskei lelkészt ajánlja. Választassék kivüle mind a 4 körben u. n. körü előadó és pedig: a mihályfalvai körben Cs. Nagy Dániel,
a székelyhidi „ Saja Sándor,
a diószegi „ Dibáczy József,
a margittai „ Debreczeni László.

Közgyűlés a javaslatot elfogadja s nevezetteket megválasztja.

h) Lekészértekezlet elhatározza, hogy az egyházmegyei lelkészi értekezlet alakittassék meg. A kerületi lelkészi értekezlet ügyrendjéül a Református Lelkipásztor 8. számában megjelent ügyrendet fogadja el.

Közgyűlés helybenhagyólag tudomásul veszi.

18. sz. Gyámintézet (egyházm.) előterjesztése.

A lelkészi gyám- és nyugdíjintézet vagyona
1935. december 31-én:

Zárlat 1934. dec. 31-én	— — —	1,794.074 lej 85 b.
maradvány	— — —	27.200·85
takarékban elhelyezett tőke		1.929·—
kötvényen	„ „	1,587.665·—
összvagyon 1935. dec. 31-én		1,616.294·85
konverziós veszteség	— — —	177.780 lej
1936. évi remélhető zárlati tőke		1,670.154·85
1935. „ „ „ „		1,616.294·85
1936. évi remélhető szaporulat		53.860·—

Közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi.

19. sz. Számvevőszéki jelentés.

Számvevő jelentése számvevőszék működéséről.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei
Közgyűlés!

Mult évi jelentésem óta beérkeztek és felülvizsgáltattak a következő számadások és költségvetések: Albis számadása 1931-ről és 1932-ről. Költségvetése 1932-ről. Az egyházmegyei közpénztár számadása 1935-ről, költségvetése 1936-ra.

1935. évi számadás és 1936. évi költségvetés a következő egyházaktól: Érbogyoszló, Biharfélegyháza, Apátkeresztur, Margitta, Albis, Magyarkecz, Vedresábrány, Szalacs, Kiskereki, Poklostelek, Szentjobb, Értarcsa, Hegyközszentimre, Érmihályfalva, Székelyhid, Érkeserü, Bályok, Asszonyvására, Érábrány, Micske, Érsemjén, Biharvajda, Berettyószéplak, Diószeg, Monospetri, Érselind, Nagykágya, Érolaszi, Hegyközszentmiklós, Csokaly, Éradony, Ottomány, Érköbölkut.

Csak számadást küldött Gálospetri. Se számadást, se költségvetést nem adott Piskolt és Tóti.

Számvevőszékünk ülést tartott folyó évi február 3-án, amelyen megvizsgálta és jóváhagyta az egyházmegyei közpénztár 1935. évi számadását 57.142 L. 35 b. bevétellel, 56.149 L. 50 b. kiadással és 992 L. 85 b. pénztármaradvánnyal, — és a közpénztár 1936. évi költségvetését 74.132 L. szükséglettel s ugyanannyi fedezettel.

Május hó 1-én tartott számvevőszéki ülés jóváhagyta a fenti egyházak számadásait és költségvetéseit, részint megegyezés nélkül, részint a számvevő észrevételeivel és javításaival.

Albis 1935. évi számadása feltételesen nyert jóváhagyást.

Midőn a Nt. és Mélt. Egyházmegye elé terjesztem az egyes egyházak számadásaiból készített táblázatos kimutatást, mely a számadást adott 33 egy-

házunk 1935. évi gazdálkodását tünteti fel (l. mellékletet), legyen szabad a következő tiszteletteljes javaslatokat tennem:

1. Méltóztassék a Számvevőszék munkáját jóváhagyólag tudomásul venni.

2 Méltóztassék egyházmegyei Szabályrendeletünk 8. §-át olyképen módosítani, hogy az első sorból maradjon ki ez: lelkészjellegű s csupán ez maradjon: „és a tanácsbírák“.

Ugyanis canonica visitációk alkalmával némely világi tanácsbíró ur nem igényelt napidiját, más ellenben igen. Számvevőszékünk arra az álláspontra helyezkedett, hogy a napidij a világi tanácsbírákat is megilleti. Ha aztán valaki nem igényli, akkor ez az összeg a gyámpénztárhoz utalandó át.

3. Méltóztassék Tóti és Piskolt egyházközségeknek f. évi aug. 1-ig haladékot adni mult évi számadás és f. évi költségvetés beterjesztésére, tekintettel e két helyen uralkodó rendkívüli állapotokra. Gálospetrit pedig méltóztassék kötelezni, hogy 15 nap alatt terjessze be költségvetését.

Kérve jelentésem tudomásul vételét, vagyok a Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálója:

Boruzs Lajos,

em. számvevő.

Számvevőnek nagy és áldásos munkáját megköszöni s elrendeli, hogy ez a kimutatás a presbiteri gyűléseken olvassék fel.

20. sz. Tanítóértekezlet előterjesztései.

a) Tanítói gyámintézet módosított alapszabályzatát felterjeszti, kérve a fenntartó járulék kötelező kiterjesztését minden egyházra.

Közgyűlés, bár a kerületi közgyűlés 36—929. sz. határozatát ismeri, mégis kimondja, hogy minden egyház kötelességének ismeri a tanítói állások után járó 500—500 Lei fenntartó járulék befizetését, de csak egy (a kerületi vagy egyházmegyei) pénztárba és pedig a kerület jóváhagyásától kezdve 1930—936.-ig eső évekre és csakis azok után a tanítók után, akik tagjai voltak a gyámintézetnek.

b) Tanítói értekezlet kéri a nyugdíjintézet felállítását.

Pártolólág a kerületre terjesztetik.

c) A tanítói értekezletről mulasztók az espereshez terjesztetnek s amennyiben nem igazolják mulasztásukat, megrovásban részesítendők.

Közgyűlés a javaslatot határozati erőre emeli.

d) Tanítói értekezlet iskolai látogatási jegyzőkönyv kiadatását kéri.

Pártolólág a kerületre terjesztetik.

e) Tanítói értekezlet szükségesnek látja, hogy a román és magyar nyelv, valamint a beszéd- és értelemgyakorlat tanítására megfelelő tankönyv és a tankönyv megjelenése után vezérkönyv kiadásáról gondoskodják a kerületi tanügyi bizottság.

Pártolólág a kerületre terjesztetik.

f) Halaszthatatlan szükség, hogy korszerű, szép dallamok és versek felvételével új, külön halottas énekes könyv szerkesztessék és adassék ki.

Közgyűlés az indítványt nagy helyesléssel fogadja s pártolólag a kerületre terjeszti.

g) Tanitói értekezlet tanitói könyvtár felállítására kéri az egyházmegyét.

Közgyűlés a kérést ez idő szerint teljesíthetetlennek tartja.

h) A kerület belmissiói vezérkönyv iratásáról, vagy kiadásáról gondoskodják.

Pártolólag a kerületre terjesztetik.

21. sz. Micskei lelkészválasztás.

Lelkeszi főjegyző jelenti, hogy a micskei gyülekezet f. évi február 9-én Kovács József, székelyhidi s. lelkészt hívta meg lelkészének, ki állását március 1-én el is foglalta.

Közgyűlés Kovács Józsefet lelkészi állásában megerősíti. Örömmel köszönti lelkészi karában, bizva benne, hogy odaadó munkásságával a hanyatlásnak induló micskei egyházat rendbehozza. Őt, valamint az egyházat a szokásos bekebelezési díj befizetésére felhívja.

22. sz. Micske lelkészi díjlevele.

Micske beterjeszti lelkészi díjlevelét.

A némileg változtatott díjlevelet közgyűlés tekintettel a hivek számának $\frac{1}{6}$ -dal való csökkenésére, elfogadja és megerősíti azzal a megjegyzéssel, hogy az agrár-föld fizetésnek nem tekinthető.

23. sz. Az érselindi fiókegyház kölcsönkérelme.

Olvastatott az érselindi fiókegyház 10.000 leies kölcsönfelvétele iránti kérelme.

Közgyűlés a kölcsön felvételét jóváhagyja.

24. sz. Érselindi imaház vétele.

Olvastatott az érselindi fiókegyház azon kérelme, mely szerint engedje meg a közgyűlés, hogy a Farkas Zsuzsánnától imaház építésére 17 500 leiért vásárolt 800 □-öles telket ugyanannyiért eladhassa és a selindi állomás közvetlen közelében lévő, agrártelken épült 7×9 méter méretű termet s egy szoba, konyhát magába foglaló 400 □-öles házastelket imaház céljára Prázsa Mihály, selindi lakos, jelenlegi tulajdonostól megvehesse.

Közgyűlés az eladást és vételt megengedi a következő fontos érvek alapján:

1. A régi telek a falu szélén, a megveendő a főleg tanyákon lakó református hivek középpontján fekszik.

2. A régi telken a 2 telek vételára közötti 18.500 leiből, de még kétszer ennyiből sem épülne imaház. A selindi reformátusság maga erejéből, még gyűjtésekkel támogatva is évekig várhat, míg imaházát felépítheti, aminek demoralizáló hatása a hiveken már is nagyon szembeötlő, az ugyanveendő telken készen áll az imaháznak megfelelő épület s az egyházi élet azonnal megkezdhető.

3. Az egyház belbékéje követeli: e fontos érvek előtt meghajolva a közgyűlés felhatalmazza az elnökséget, hogy a szerződés bemutatása után az eladást és vételt jóváhagyja, illetőleg megerősítő záradékkal ellássa.

25. sz. Érmihályfalva lelkészi díjlevele.

Tárgyaltatott az érmihályfalvai lelkészi díjlevél.

Közgyűlés az eredetivel egyező díjlevelet jóváhagyja azzal a megjegyzéssel, hogy az állami elemi iskolai vallástanításra vonatkozó lelkészi kötelezettséget heti 6 órá-

ban állapítja meg. Megerősítés céljából a kerületre terjesztetik.

26. sz. Piskolti lelkészi díjlevél.

A piskolti presbiterium beterjeszti 1936. március 29-én 3. sz. alatt újonnan kiállított lelkészi díjlevelét.

Közgyűlésünk a 4 példányban bemutatott lelkészi díjlevelet, mivel abban — a régivel összehasonlítva — fizetésconkitás nincs, jóváhagyja s megerősítés végett a kerületre terjeszti.

27. sz. Poklostelek lelkészi díjlevele.

A poklosteleki egyháztanács beterjeszti 1936. április 26-án 15. sz. alatt újonnan kiállított lelkészi díjlevelét.

Közgyűlésünk — tekintettel arra, hogy az eredetihez mérve semmi conkitás nincs benne — jóváhagyja s a kerületre megerősítés céljából felterjeszti.

28 sz. Nagy Lajos adóügye.

Nagy Lajos, margittai lakos kéri közgyűlésünket, hogy az egyháztanács által helytelenül alkalmazott adókulcs szerinti kivetést vizsgálja meg s tegyen rajta megfelelő változtatást.

Közgyűlés a vizsgálatot elrendeli s Boruzs Lajos és dr. Kotzó Jenő tanácsbíró urakat küldi ki vizsgáló biztosokul.

29. sz. Micske adókulcsa.

A micskei egyház beterjeszti névszerinti szavazással megállapított adókulcsát, melyben engedélyt kér, hogy egyházi adókivetését emelhesse s az állami adó 25%-ában állapíthassa meg.

Közgyűlés a micskei egyháznak adókulcsa emelésére kérelme szerint engedélyt ad.

30. sz. Érkeserüi helyettes tanítónő választása.

Érkeserüi egyház jelenti, hogy az 1935—36. iskolai év hátralevő idejére Fráter Ida, tanítónőt választotta meg f. évi január 26-án.

Közgyűlés a választást helybenhagyólag tudomásul veszi.

31. sz. Piskolti tanítóválasztás.

Piskolti egyháztanács bejelenti, hogy f. évi március 8-án Kassay József, kántor-tanítót végleges tanítóul választotta meg.

Közgyűlés a választást megerősíti, Kassay Józsefet tanítói sorába iktatja. A bemutatott díjlevelet jóváhagyja s a piskolti egyházat, valamint a megválasztott tanítót a bekebelezési díj befizetésére utasítja.

32. sz. Csokalyi gondnok felmentése.

Zádori Ferenc, csokalyi gondnok betegségére való tekintettel a gondnoki tisztség alól való felmentését kéri.

Közgyűlés a becsatolt orvosi bizonyítvány és egyéb indok alapján Zádori Ferenc számára a felmentést megadja.

33. sz. Albisi gondnok felmentése.

Hérmán Sándor, albisi gondnoknak az emberek gunyolódása miatti szóbeli lemondását az egyháztanács elfogadta. Lelkész a közgyűlés intézkedését kéri.

Közgyűlés kötelezi Hérmán Sándort, hogy a gondnokságából hátralevő 2 évet töltsen ki. Az albisi egyháztanácsot pedig figyelmezteti, hogy a jövőben tartózkodjék minden törvénytelen határozathozataltól és becsüljék meg azokat, akik önzetlen munkájukkal építik az anyaszentegyházat.

34. sz. Biharvajdai gondnok felmentése.

Barcsa János, b.-vajdai gondnok betegségére való tekintettel gondnoki tisztsége alóli felmentését kéri.

Közgyűlésünk a becsatolt orvosi bizonyítvány alapján Barcsa János részére a felmentést megadja.

35. sz. Hegyközszentmiklósi gondnok felmentése.

Nyiri Lajos, h.-k.-szentmiklósi gondnok 1 év elteltével gondnoki tisztségéről szóbelileg lemondott. Presbiterium Nyiri Dánielt választotta meg, ki a gondnokság viselését nem vállalja. Lelkész közgyűlés intézkedését kéri.

Közgyűlés kötelezi Nyiri Lajost, hogy gondnoki tisztét a további köteles 2 évig viselje, vagy 1600 lei felmentési díjat fizessen.

A h.-k.-szentmiklósi egyháztanácsot pedig megint, hogy jövőben minden törvénytelen határozathozataltól tartózkodjék s a gondnok részére 50 — 3000 lei-ig terjedő évi fizetést szavazzon meg.

36. sz. Piskolti lelkeszi díjlevél és beszolgáló lelkész fizetése elleni felebbezés.

Tárgyaltatott Vajda Imre és társai, piskolti egyháztagok beadványa, melyben a piskolti egyháztanács által 1936. március 8-án hozott lelkeszi díjlevél megállapítására és a beszolgáló lelkész havi fizetésének megállapítására vonatkozó 3. és 6. sz. határozat ellen fellebbeznek.

Közgyűlésünk Vajda Imre és társai, piskolti egyháztagoknak az egyháztanács által törvényesen megállapított lelkeszi díjlevél elleni felebbezését elutasítja. Elrendeli továbbá, hogy beszolgáló lelkésznek az egy-

háztanács által megszavazott 2000 lei havi fizetés; a keresztelés, esketés, temetés alkalmával a felektől járó törvényes stóla és a fuvardijak kiszolgáltatassanak.

37. sz. Piskolti templomépítési adó ügyében beadott fellebbezés.

Papp Lajos és társai, piskolti lakosok megfellebbezik a piskolti egyháztanács 1936. március 29-én hozott 4. sz. azon határozatát, melyben a presbiterium által 1930. évben kivetett és felső hatóság által is megerősített egyházi adósság jogos behajtását nem ismeri el és nem szorgalmazza.

Közgyűlésünk a piskolti egyháztanácsot fegyelmi eljárás kilátásba helyezése mellett elkötelezi, hogy az 1930. évi kivetését minden eszköz igénybe vétele mellett még ez évben hajtassa be, mert mulasztásából származó minden károsodásért anyagilag is felelőssé teszi. E. T. I. t. c. 46. §.

Boruzs Lajos, dr. Gulácsy Sándor tanácsbírákat, továbbá beszolgáló lelkészt megbizza, hogy szálljanak ki Piskoltra és a templomépítéssel kapcsolatos dolgokat visszamenőleg vizsgálják meg.

38. sz. Vedresábrányi iskolaépület lebontása.

A vedresábrányi egyháztanács 1936. március 22-én hozott 7. sz. határozatával engedélyt kér közgyűlésünktől, hogy összeomlással fenyegető régi iskola épületét lebonthassa s a kikerülő anyag felhasználásával egy belmissziós célokra is szolgáló lelkészi irodát s magtárt építhessen.

Közgyűlés a vedresábrányi egyháztanács kérését — tekintettel arra, hogy elavult rossz épületének fentartása költséges s abból más, hasznos épületet készített — teljesíti azzal a kikötéssel, hogy szükség esetén köteles új iskolát építtetni.

39. sz. Bályoki kulturház és tanítói lakás építése.

A bályoki egyháztanács f. évi május 3-án 14. sz. alatt névszerinti szavazással hozott egyhangu határozatában arra kéri a közgyűlést, mely szerint engedje meg neki, hogy a konverzió után még megmaradt alapítványi összegekből s az eladott beltelek árából 70.000 leit kulturház és tanítói lakás építésére felhasználhasson.

Közgyűlésünk a bályoki egyháztanács kérését annyival is inkább teljesíti, mint-hogy közgyűlésünk 23—930 sz. határozatával egyik beltelkének eladását éppen a tanítói lakás és kulturház-alap javára engedélyezte. Kötelezi azonban az egyházat, hogy a különböző alapoktól kölcsönvett összeget 4%-os kamatával együtt az alapoknak 5 éven belül visszafizesse.

40. sz. Gönczi Sándor aljegyző indítványa.

Gönczi Sándor, világi aljegyző a hivek gazdasági összefogásáról és anyagi helyzetük javításáról értekezést tart s javaslatokat tesz.

Közgyűlés nagy örömmel fogadja az érdekes javaslatokat s megbizsa az egyházmegyei tanácsot, hogy annak megvalósításával foglalkozzék s véleményét terjessze az őszi közgyűlés elé.

41. sz. Látogató bizottságok kijelölése.

Az egyházmegyét 5 részre osztva, a következők küldetnek ki egyházlátogatókul:

Szabó Zoltán, Pappszász Lajos, Kovács József, Boruzs Lajos, Bónis Elemér, Barcsa Sándor, Bakos József, Kozma Lajos, Kovács Lajos, Hegedüs Albert, dr. Gulácsy Sándor, Dibáczy József, Dónáth László, Farkas Lóránd, Kádár Miklós.

42. Jegyzőkönyvhitelesítés.

Elnök jelen jegyzőkönyvet nyílt ülésen hitelesnek nyilvánítja.

43. Záróének és ima.

Az ülést késő délben a XC. Zsoltár éneklése után az esperes hálaadó imája fejezte be.

Az 1—25. számnak Orosz Lajos, lelkeszi főjegyző, 26—42. számnak Egey István, lelkeszi aljegyző volt az előadója.

A bírósági ügyeket lelkeszi főjegyző adta elő.

BIRÓSÁGI ÜGYEK

---

1. bir. sz. Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon, 1936. május 19-én az érmelléki ref. egyházmegyei bíróságának mint közigazgatási bíróságnak ülésén a Nagy Lajos margittai lakos adófelebbezési ügyében.

Jelen voltak :

a bíróság tagjai közül Szabó Zoltán esperes és Pappszász Lajos gondnok elnöklete alatt : Bakos József, Boruzs Lajos, Hegedüs Albert, Kalmár István lelkészi, Bónis Elemér, dr. Gulácsy Sándor, Farkas Lóránd, dr. Kotzó Jenő, Kozma Lajos világi tanácsbírák. Dr. Gulácsy Sándor mint ügyész is, Orosz Lajos lelkészi fj. jkv. vezető. Felek részéről : Nagy Lajos érdekében senki, a margittai egyház képviselőjében Szennyesi Károly főgondnok.

Itélet.

Nagy Lajos adófelebbezését bíróság a közgyűlés elé utalja.

Indokolás.

Minthogy Nagy Lajos, margittai lakos nem konkrét sérelemről, hanem a margittai egyház adókivetésének hibáiról panaszkodik, hatáskör hiányában a közgyűlés elé kellett utalni.

2. bir. sz. Birák mint az 1. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Orbánné-Petri Piroska

panaszosnak a tóttii ref. egyház panaszlott elleni közigazg. bírósági ügyében Székelyhidon, 1936. május 19-én a következőképen

ítélt :

Helyt adva panaszos kérésének, megállapítja, hogy a tóttii ref. egyház 1935. szept.-ig 20.817 Lei tanítói fizetéssel van hátralékban Orbánné-Petri Piroška jávára s utasítja iskolafenntartót, hogy a hátralékot legkésőbb f. évi okt. 1-ig egyenlitse ki különbeni végrehajtás terhe mellett, tekintet nélkül esetleges felebbezésre.

Indokok

Helyt kellett adni panaszos kérésének, mert az évek óta huzódó hátralékos fizetés ügyét megoldani az egyházközségnek is, tanítónőnek is egyaránt érdeke és a megítélt összegben mind a két fél meg-egyezett a helyszini vizsgálat alkalmával, miért is annak kifizetését meg kellett itélni.

3. bir. sz. Birák mint az 1. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága mint fegyelmi bíróság Vén István, éradonyi tanító panaszlott elleni fegyelmi ügyben Székelyhidon, 1936. május 19-én zárt ülésben a következőképpen

ítélt :

Vétkesnek mondja ki Vén István, éradonyi tanítót az E. T. V. t.-c. 34. §. A. 3. pontjába és a VI. t.-c. 23. §. 2. bekezdésébe ütköző viselkedése és tettei miatt és ezért az V. t.-c. 35. §. b) pontja szerint feddésre itéli.

Indokok :

El kellett marasztalni Vén Istvánt, mert részint felekezeti, társadalmi szereplésével, részint magán-életével ref. egyházunk magas erkölcsi felfogását súlyosan megsértette.

Viszont mentőkörülménynek kellett tekinteni, hogy dr. Vajda József r. kath. plebános ellen hite szerint épen egyházunk érdekei védelmében lépett fel, — továbbá, hogy erkölcsi eltévelyedése nem volt közbotrányt okozó, a vonatkozó presbiteri határozatok szerint és utólagosan elégtételt szolgáltatott a megsértett erkölcsi rendnek s azóta tisztességes családi életet él.

4. bir. sz. Birák mint az 1. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság a kerület által visszatett Adorján contra Kovács Lajos-ügyet 2 részre osztva, a stólaügyben új vizsgálatot rendelt el a következőkre:

1. Poroszlai küldött-e levelet Kovács Lajos lelkésznek, mit írott benne, küldött-e benne pénzt, milyen pénznemben, milyen rendeltetéssel?

2. Ha nem írott és küldönccel küldte el a boritékban a pénzt, mit üzent s üzente-é különösen, hogy a küldött összegből 1000 lei a lelkészé, 500 lei a tanítóé.

3. Kihallgatandó Poroszlai, a küldönc s szükség esetén a lelkész neje arra, hogy a boriték sértetlen volt-e s mennyi pénz volt benne?

4. A boriték meg volt-e címezve s kinek, volt-e rajta jelzés?

Indokolás.

El kellett rendelni ezt a vizsgálatot, mert csak e pontok tüzetes megvizsgálása deríthet világosságot a boriték sértetlen voltára, tartalmára, rendeltetésére s így lelkész ártatlanságára, vagy bűnösségére.

Az ítélet kihirdetésénél jelen volt vádló is, vádlott is s abban mind a ketten megnyugodtak.

5. bir. sz. Birák mint az 1. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság az Adorján contra Kovács Lajos-ügy második részében a következő

ítéletet hozta :

Bíróság vétkesnek mondja ki Kovács Lajos tótii lelkészt a vád 7—8. pontja alapján az I. t.-c. 143 a) és d) pontjába ütköző mulasztások, az V. t.-c. 34 §. A) 1—2. és 6. pontja szerint minősülő vétségekben és az V. t.-c. 35. §. b) pontja szerint feddésre iléli.

Indokolás.

El kellett itélni, mert a banketten való részvétel nem ok az Istentisztelet elhanyagolására. Azzal, hogy Debreczeni László lelkésztársát kérte fel a következő vasárnapi funkciók végzésére, nem tett eleget kötelességének, mert lelkésztársa lévén, délelőtt ő sem mehetett. És mert 6 napnál további időre távozván, nem jelentette be felettes hatóságának, helyettesítéséről nem gondoskodott, ezzel az I. t.-c. 143. § a) és d) pontjaiba ütköző kötelességeit megszegte.

Tényállásként állapította meg a bíróság, hogy lelkész azon kijelentésével, hogy felesleges a tanítót a presbiteri ülésre meghívni, mert az egyház nem tartozik semmivel, — továbbá azzal a mulasztásával, hogy az egyház által a polgári bíróság előtt elismert tanítói fizetés kiegyenlítéséről nem gondoskodott és a polgári bíróság ítéletének eleget nem tett, az egyházat végrehajtási eljárásnak és ezáltal az újabb költségek felmerülésével károsodásnak tette ki.

Tényként állapítja meg az egyházmegyei bíróság azt is, hogy panaszlott lelkész 14 zsák tengerit presbiteri határozat nélkül s anélkül, hogy az az évi rendes költségvetésben is javára kántori szolgálatok díjazása címén felvétellett volna, a presb. felfüggesztése idején, egyik-másik volt presbiterrel való magánbeszélgetés alapján önhatalmulag a maga részére megtartotta, felhasználta s ezáltal az egyháznak is kárt okozott, hivatali hatalmával is visszaélt.

Vádló panasz elutasító részét megfelelbezi.

6. bir. sz. Birák mint az előző ügyekben Boruzs Lajos kivételével.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága,

mint fegyelmi bíróság a tóti presbiterium elleni fegyelmi ügyben a következőképpen

ítélt :

Bíróság a tóti presbiteriumot vád és következményei alól felmenti és felfüggesztést feloldja.

Indokolás.

Fel kellett menteni a presbiteriumot azért, mert elfogadja a bíróság panaszlottak védekezését, hogy jóhiszeműleg, abban a téves tudatban tagadták meg a helyettes tanerő beállítását, mert attól tartottak, hogy Adorján Mihály állásától való elmozdítása jogerős nem lévén, Adorjánt is, az új tanítót is fizetni tartoznak.

7. bir. sz. Birák mint a 6. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Sziky Irma-Koósné, piskolti tanítónő panaszosnak, a piskolti református egyház panaszlott elleni közigazgatási bírósági ügyében Székelyhidon, 1936. május 19 én megtartott tárgyalás után a következőképpen

ítélt :

Egyházmegyei közigazgatási bíróság Sziky Irma tanítónő panaszát elutasítva, fizeteshátraléka gyanánt megítéli az egyházmegye elnöksége által kiküldött vizsgálóbizottság január 6-án, Piskolton felvett jegyzőkönyvében megállapított 29.140 lei összeget s kötelezi a piskolti presbiteriumot, hogy Sziky Irma, tanítónő fizeteshátralékát a lehetőség szerint minél előbb, de legkésőbb október 1-ig fizesse ki.

Indokok :

Sziky Irma-Koósné, piskolti tanítónő részére a vizsgáló bizottság által megállapított 29.140 lei fizeteshátralék és nem az általa kért 40.500 lei kifizetésére kellett utasítani a piskolti presbiteriumot, mert Sziky

Irma, tanítónő 1936. február 10-én a presbiteriummal egyezséget kötött, amelyben, habár hangsulyozza is, hogy a körülmények kényszerítő hatása alatt köti meg az egyezséget — kifizetendő hátralékként a 29.140 lei szerepel.

8. bir. sz. Birák mint a 6. sz. ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság 1936. május 19-i ülésében Ujlaki Lajos és társai felebbezése tárgyában a következőképen

ítélt:

Bíróság Ujlaki Lajos és társai kérelmét elutasítja.

Indokolás.

Kérelmezők az iránti kívánsága, hogy az öregek és ifjabbak ne adóztassanak, túlhaladja az E. T. III. t.-c. 10. §-ának utolsó bekezdése értelmében nyújtható adókedvezményt.

A termény-szolgálmány törlésének igénylése jogosulatlan, mert a tanítók készpénzfizetése és természetbeni földhaszonélvezete nem a buzajárandóság helyett adatik, hanem azzal együtt képezik a tanítókat megillető javadalmakat. Az 1928. évi templomrenoválási költségek fedezésére szolgáló rendkívüli egyházi adó ellen emelt panasz alaptalan, egyébként is idejét multa.

9. bir. sz. Birák mint az előbbi ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság özv. Bányá Imréné és özv. Tondora Jánosné, margittai lakosok adófelebbezési ügyében, 1936. május 19-én Székelyhidon tartott tárgyalásán következőképen

ítélt:

Bíróság mindkét kérelemnek helyt ad s évi egyházi adójukat, a presbiterium kivetését hatálytalanítva,

az önkéntesen felajánlott 240, illetőleg 180 leiben állapítja meg.

Indokolás.

El kellett vetni a margittai presbiterium adókive-
tését, mert a margittai presbiterium által 1935. május
12-én 61. sz. alatt alkotott és bemutatott adórend-
szer III. d) pontja: „a más határban levő földek után,
ha azok ott református egyházi adóval terhelve van-
nak, az alapadó fele számítandó“ — ellentétben áll
az adózásról szóló E. T. III t. c. 10 §-ával, melyet
tulmenőleg a más határban levő ingatlan vagyron
nem adóztatható. Ez ellentétre való utalással a mar-
gittai egyház adókulcsának az egyházmegye közgyü-
lése elé terjesztését rendeli.

10. bir. sz. Birák mint az előző ügyben.

Az érmelléki református egyházmegye bírósága,
mint közigazgatási bíróság Székelyhidon, 1936. május
19-én tartott tárgyalásán özv. Csengeri Antalné adó-
felebbezési ügyében a következőképpen

ítélt:

Kérelmet 2 részre kell osztani, aszerint, amint
a személyére kirótt adó megváltoztatását kéri, más-
részt, mivel az adórendszer aránytalansága ellen
emelt panaszt.

1. Az első rész bírósági tárgy, melyben végzéssel
vizsgálat rendelendő el annak kiderítése iránt, hogy
panaszos indokai mennyiben állanak helyt s ha igen,
miért nem vette azokat figyelembe a presbiterium?

2. Az adókulcs aránytalansága ellen emelt pa-
naszt az egyházmegyei közgyűlés elé utalja, mint
illetékes fórum elé.

11. bir. sz. Birák mint előbbiek.

Az érmelléki református egyházmegye bírósá-
ga, mint közigazgatási bíróság Székelyhidon, 1936.
május 19-én, tartott tárgyalásán Kovács Gyula,

érkörtvélyesi lakosnak az ottományi presbiterium adó-kivetése elleni felebbezésére a következő

ítéletet hozta:

Bíróság Kovács Gyula kérelmét, illetőleg felebbezését elutasítja.

Indokolás:

Az adókvetés az ottományi egyházban érvényes adókulcs alapján helyesen történt s ez ellen felebbezéssel élni Kovács Gyula bérlő különben sem jogosult. (E. T. III. t.-c. 19. §.)

14. bir. sz. Jegyzőkönyv.

Felvétetett az érmelléki református egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak Székelyhidon, 1936. május 19 én tartott tárgyalásán a Laczák Dezső contra Péter Béla ügyben.

Bírák mint az előző ügyben.

Laczák Dezső vádját visszavonja és sajnálkozását fejezi ki, kérve az ügy megszüntetését.

Péter Béla kinyilatkoztatja, hogy az elégtételt elfogadja s maga részéről is kéri az ügy megszüntetését.

Végzés.

Egyházmegyei bíróság az ügy békés elintézését tudomásul veszi és a peres eljárást befejezettnek jelenti ki.

---

1. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság a Barcsa János, biharvajdai ref. egyházközségi gondnok elleni közigazgatási ügyben, panaszlott felebbezése folytán Székelyhidon, 1936. november 3-án megtartott tárgyalás után zárt ülésben egyhangulag a következőleg

ítélt:

Az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint

közigazgatási bíróság Barcsa János, biharvajdai egyházközségi gondnok felebbezésének helyt ad és a biharvajdai presbiterium 1936. január 23-i gyűlésének 4. sz. határozata megváltoztatásával az 1000 lei kártérítési összeg megfizetésétől egyhangulag felmenti s számadó gondnoki állásától való felmentés iránti kérését — az egyházmegyei szabályrendelet szerint — átteszi az egyházmegyei közgyűléshez

Indokolás :

Panaszlottat fel kellett menteni, mert a lelkész tanúsítása szerint panaszlott gondnok a presbiterium előzetes utasítása és határozata alapján járt el.

2. bir. sz. — Az érmelléki ref. egyházm. bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság, a Steinmetz Imre és Sarkady Ilona kiskerekii tanítók elleni fegyelmi ügyben Székelyhidon, 1936. november 3-án megtartott tárgyalás után zárt ülésben egyhangulag a következőképpen

ítélt :

Az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Steinmetz Imre és Sarkady Ilona kiskerekii tanítókat az E. T. V. t.-c. 34. §-ának A) 1. pontjába ütköző vétség miatt vétkesnek mondja ki és az E. T. V. t.-c. 35. §-ának a) pontja szerinti rosszalásra ítéli s egyetemlegesen kötelezi őket a felmerült 250 lej költség 15 nap alatti megfizetésére.

Indokolás.

Igy kellett itélni, mert a hivatalos jegyzőkönyvek tanúsága szerint panaszlottak hivatali kötelességük teljesítését a panaszlott esetben elmulasztották.

3. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság a Felföldy Sándor és Tóthfalussy Antal, margittai presbiterek elleni fegyelmi ügyben Székelyhi-

don, 1936. nov. 3-án megtartott tárgyalásán, zárt ülésben, szótöbbséggel a következőleg

ítélt:

Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Felföldi Sándor és Tóthfalussy Antal, margittai presbitereket az E. T. V. t.-c. 35. §-ának b) pontja alapján feddésre itéli s elítélteket 250 lei költségben egyetemlegesen elmarasztalja, amit kötelesek 15 nap alatt az egyházmegye pénztárába befizetni.

Egyben felhívja a margittai református egyház elnökségét, hogy f. évi dec. 31. után tegyen jelentést arra vonatkozólag, hogy nevezettek eleget tettek-e addig adófizetési kötelezettségüknek?

Indokolás.

El kellett itélni nevezett presbitereket, mivel az által, hogy egyházi adójukat nem fizették, rossz példát mutattak a hivek előtt. Ez a magatartásuk az E. T. I. t.-c. 121. §-ának c) pontjában előirt kötelességekbe ütközik.

4. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Adorján Mihály volt tótii, jelenleg darai református tanítónak Kovács Lajos tótii református lelkész elleni perujítási kérelme ügyében egyhangulag a következő

végzést hozta:

Adorján Mihálynak a romániai magyar református egyház legfelsőbb bíróságának 1936. február 25-én hozott 1—1936. sz. ítélete feloldására és a perujrafelvételére irányuló kérését az E. T. V. t.-c. 123. §-a alapján elutasítja, egyben 250 lei költségnek 15 napon belül leendő megfizetésére kötelezi.

Indokolás.

El kellett utasítani a perujításra irányuló kérést,

mert a kérvényező által felhozott indokok nem felelnek meg az E. T. V. t.-c. 120. §-a 1. és 2. pontjaiban lefektetett követelményeknek. Egyrészt külön per tárgvát képezték a vádak s ítéletet is nyertek, másrészt még bíróság elé nem is került ügyekre úgy hivatkozik, mint jogerős ítélettel elítelt esetekre, de amelyek különben nincsenek kapcsolatban a legfelsőbb bíróság jogerős ítéletével.

5. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság a Szabó Lajos székelyhidi tanító elleni fegyelmi ügyben Székelyhidon, 1936. november 3-án zárt ülésében egyhangulag a következő

végzést hozta :

Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság szükségesnek tartja a tényállás felderítését a következő körülményekre nézve :

1. Polgári Vilma, Vasadi József és Vasadi Józsefné tanuk kihallgatandók arra nézve, hogy Szabó Lajos tanító az iskola fáját saját céljaira használta-e?

2. Kihallgatandók: Balogh Ferenc, Szodorai József és Tóth Sándor arra nézve, hogy a panaszlott tanítónál f. évi március 15-én az iskolai fa mennyiségének megállapítása céljából megjelenvén, közölték a panaszlottal kiküldetésük és eljárásuk célját, milyen módon hajtották végre a presbiterium határozatát, igaz-e, hogy a panaszlott rendelkezésére bocsátott fából egy darabot sem találtak?

3. Polgári Vilma, Vasadi József és Vasadi Józsefné kihallgatandók annak igazolására, igaz-e, hogy a presbiterium kiküldötteinek f. évi március 15-iki helyszíni vizsgálata után következő napon panaszlott tanító a hiányzó fát vágatta és pótolta?

Az így elrendelt vizsgálat foganatosítása és vizsgálóbiztos kiküldése végett az elnökség megke-re-stetlk.

Indokolás

Minthogy a bevizsgálendő körülmények felderítése nélkül érdemleges ítélet nem hozható, az E. T. V. t.-c. 97. § a alapján vizsgálatot kellett elrendelni.

6. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság a Saja Sándor, albisi lelkész ellen 2—1936. B. sz. a. 1936. január 2-án hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben Székelyhidon, 1936. november 3-án megtartott tárgyalás után kihirdette a következő egyhangu

végzést :

Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság az ügy érdemi elbírálása előtt az E. T. V. t.-c. 97. § a alapján vizsgálatot rendel és annak foganatosítása végett a lelkész elnökhöz átteszi.

A vizsgálat tárgya :

1. Az 1931—34. évi összes, tehát ugy közpénztári, mint az iskolaépítési számadások bevételi tételeinek megállapítása és ellennyugtákkal való igazolása.

2. Megállapítandó, hogy az 1931—34. évi számadási naplók milyen körülmények között veszttek el és kit terhel ezért a felelősség?

3. A beszerzendő adatok alapján a már beterveztett számadások helyessége felülvizsgálendő, esetleg új számadások fektetendők fel.

4. Megállapítandó, hogy származott-e az egyházközségnek kára, akár az ellennyugták és adószedési naplók hiánya, akár a számadások netaláni helytelensége miatt és mennyi ez a kár?

A vizsgálatot a helyszínen, az egyháztagek és esetleges tanuk meghallgatása, a presbiterium jegyzőkönyveinek és a szükségesnek mutatkozó egyéb hivatalos okiratoknak áttekintése útján, az egyházmegyei számvevő és kiküldendő vizsgálóbiztosok által folytatandó le.

Indokok.

Figyelemmel az egyházmegyei számvevő 2-1936. sz. alatti jelentésre és panaszlott lelkésznek 21-936. sz. alatti nyilatkozatára, a vizsgálatot el kellett rendelni, mert a számadások késedelmes betérjesztésének ténye mellett alapos aggályok merültek fel atekintetben is, vajjon a bemutatott számadások helyesek-e, vajjon az egyházat nem érte-e károsodás és így a bevizsgál'andó körülmények felderítése nélkül az ügy érdemében alapos ítélet nem hozható.

7. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Székelyhidon, 1936. november 3-án tartott ülésében Szabó Lajos, székelyhidi tanító tanító-presbiterségének kisorsolása és új tanító-presbiterválasztás ellen beadott felebbezése tárgyában egyhangulag a következő

végzést hozta:

Bíróság érdemi határozat előtt meg kell hogy állapítsa, hogy a székelyhidi egyházban a tanító-presbiterválasztáson milyen gyakorlat van érvényben, különösen, hogy mennyi időre választatnak a tanító-presbiterek. Ugyancsak megállapítandó, hogy Szabó Lajos mikor választatott meg.

Mindezen dolgok megállapítására az elnökség bizottságot küld ki, kik a vonatkozó jegyzőkönyveket átvizsgálják.

8. bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Székelyhidon, 1936. november 3-án tartott ülésében Pereki Sándor és társainak a székelyhidi presbiterválasztás ellen beadott felebbezésére a következőleg

ítélt:

Panaszosok felebbezését elutasítja.

Indokolás.

Egyik felebbezés sem felel meg az E. T. I. t.-c. 37. §-ában előírt rendelkezésnek, amennyiben a 8 napot jóval túlhaladta.

Különben is panaszosok felebbezésükben nem tudják bizonyítani a választás törvénytelenységét.

9 bir. sz. — Az érmelléki református egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Székelyhidon, 1936. november 3-án tartott ülésében Adorján Mihály, tanítónak Kovács Lajos, tóti lelkész elleni panaszára indított fegyelmi ügyben a Kerületi Bíróság 225—935. sz. ítélete alapján, továbbá az érmelléki Egyházmegyei Bíróság 1936. május 19-én hozott végzése alapján bizonyítás kiegészítésre utalt 5 vádpontra nézve a következőképpen

ítélt:

Felmenti Kovács Lajos, tóti lelkészt az 1., 2., 4., 5. vádpontok és következményei alól.

Elmarasztalja a 3. pont alatti vétségben, mely az I t.-c. 44. §-ába ütközik s amelyért az V. t.-c. 35. §. a) pontjában írt „rosszalás“-ra ítéltetik, elkötelezvé őt a felmerült 250 lei költségnek az érmelléki egyházmegye pénztárába történő 15 nap alatti megfizetésre.

Indokolás.

Fel kellett menteni Kovács Lajos, lelkészt az 1. pont alatti vád és következményei alól, mert bár Poroszlay Pál vallomása súlyosan terhelő, de egyáltalán nem bizonyítja panaszlott bűnösségét, egyrészt, mert egyetlen terhelő tanu, másrészt, mert nem igazolja, hogy az általa küldött boríték érkezett meg a lelkészhez és pedig épen, sértetlenül, azzal a tartalommal, amelyet ő bele helyezett. Vele szemben áll egy ugyancsak eskü alatt tett tanuvallomás, a feleségé, amelyet szintén teljes értékűnek kell elfogadni s amely a lelkészt teljes mértékben fedi.

De lélektanilag sem tehető fel egy lelkésről, hogy egyszáz leiert kockára tegye becsületét, jóhírét, esetleg állását, főként pedig abban a pénzös időben, amikor ez az esemény lejátszódott s amikor egyszáz lei igen kicsi értéket jelentett.

Hogy pedig a boritékkal mi történt, míg Poroszlay Pál kezétől a lelkész kezéig jutott, az ma már nem állapítható meg.

Fel kellett menteni panaszlottat a 2. pont alól is, mivel beigazolást nyert, hogy iskolaszéke meg van alakítva, noha ennek ügykörét ilyen kisebb egyházakban rendszerint maga a presbiterium szokta ellátni.

Fel kellett menteni Kovács Lajos, lelkészt a 4. pontban foglalt vád alól, mert nincs beigazolva, hogy a kapott 8 hold föld az évekkel előbb kisajátított föld kártalanításául adatott s mivel az agrárreform során mindenütt első sorban a lelkészi illetményeket egészítették ki, lelkész nem rosszhiszeműleg és önkényesen tulajdonította a magáénak a kapott 8 hold földet, annál is inkább, mert a tanító évről-évre megkapta a kártalanítást.

Az 5. pont alatti vád alól is fel kellett menteni lelkészt, mivel az állami tanító úgy szóval, mint írásban teljesen igazolta őt.

De el kellett marasztalni a 3. pont alatt hangoztatott vád miatt, mivel módjában lett volna két tanítója közül egyiket egyházi jegyzőül alkalmaztatni s így eleget tehetett volna az E. T. I. t.-c. 44. §-ának, de ezt elmulasztotta.

49 — — — — —
 50 — — — — —
 50 — — — — —
 50 — — — — —
 50 — — — — —
 51 — — — — —
 51 — — — — —
 51 — — — — —

TÁRGYMUTATÓ

Sorsz.		Lapsz.
1.	Ének — — — — —	5
2.	Esperes imádsága — — — — —	5
3.	Alkotó tagok számbavétele, megalakulás	5
4.	Gondnoki megnyitó — — — — —	5
5.	Püspök úr üdvözlése — — — — —	5
6.	Tárgysorozat változtatása — — — — —	5
7.	Tanítóképviselők választása — — — — —	6
8.	Esperes időszaki jelentése — — — — —	6
9.	Iskolalátogatási jegyzőkönyv — — — — —	18
10.	Kerületi igazgatótanács megalakítása — — — — —	24
11.	Egyházmegyei tanács megalakítása — — — — —	26
12.	Vallásitanítási tervezet az állami iskolában	29
13.	Fák napjának megtartásáról szóló szabályzat	34
14.	Tanítóköri értekezletek szabályzata — — — — —	38
15.	Fegyelmi szabályzat bevezetése — — — — —	42
16.	Belmissiói előadó választás — — — — —	42
17.	Lelkészerterkezet előterjesztései — — — — —	43
18.	Gyámintézet előterjesztése — — — — —	44
19.	Számvevőszéki jelentés — — — — —	45
20.	Tanítóértekezlet előterjesztései — — — — —	47
21.	Micskei lelkészválasztás — — — — —	48
22.	Micske lelkészi díjlevele — — — — —	48
23.	Érselindi fiókegyház kölcsönkérelme — — — — —	48
24.	Érselindi imaházvétel — — — — —	49

25.	Érmihályfalva lelkészi díjlevele	— —	49
26.	Piskolti lelkész díjlevele	— -- — —	50
27.	Poklostelek lelkészi díjlevele	— — —	50
28.	Nagy Lajos adóügye	— — — —	50
29.	Micske adókulcsa	-- — — --	50
30.	Érkeserüi helyettes tanítónő választása	—	51
31.	Piskolti tanítóválasztás	— — — —	51
32.	Csokalyi gondnok felmentése	-- — —	51
33.	Albisi gondnok felmentése	— — —	51
34.	Biharvajdai gondnok felmentése	— —	52
35.	Hegyközszentmiklósi gondnok felmentése		52
36.	Piskolti lelkészi díjlevél és beszolgáló lelkész fizetése elleni felebbezés	— —	52
37.	Piskolti templomépítési adó ügyében beadott felebbezés	— — — —	53
38.	Vedresábrányi iskolaépület lebontása	—	53
39.	Bályoki kultúrház és tanítói lakás építése		54
40.	Gönczi Sándor világi aljegyző indítványa		54
41.	Látogató bizottságok kijelölése	—	54
42.	Jegyzőkönyv hitelesítése	— — —	55
43.	Záróének és ima	-- — —	55
Birósági ügyek:			
	A május 19-i ülésen	14 szám.	
	A november 3-i „	9	
12.	Vallásügyi tanács		
13.	Felügyelő tanács		
14.	Tanítókör		
15.	Felügyelő tanács		
16.	Bemissiói előadó választás		
17.	Lelkésztörvény előterjesztése		
18.	Gyámintézet előterjesztése		
19.	Számvevőszéki jelentés		
20.	Tanítótörvény előterjesztése		
21.	Micskei lelkészválasztás		
22.	Micskei lelkész díjlevele		
23.	Érselindi tüköryház kölcsönkérelme		
24.	Érselindi imaházról		

Sorszám	B E V É T E L										K I A D Á S													
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		IX.		X.		XI.		XII.	
	Maradvány	Ingatlanok	Ingóságok	Adományok	Atók	Segély	Kölcsön	Iskolák	Vegyes	Ös-zes	I.	Kegyeségi	Dologi	Adóktjár.	Alfössz.	Többsítés	Vegyes	Összes	Marad.					
1	1152	11323	---	1190	92972	18800	17187	700	3500	146824	73667	---	25023	8716	24842	---	12592	144840	1984					
2	884	5972	---	272	7002	---	---	---	2826	16956	---	18	3096	6208	2000	---	4729	16201	755					
3	1220	10328	718	423	40305	2000	2827	---	2188	60009	29094	325	10925	9625	250	320	8855	59394	615					
4	---	1995	156372	846	48815	---	5736	385	650	214799	30730	825	6280	9958	11158	151482	4366	214799	---					
5	43401	22497	3488	3133	49892	---	---	---	11421	136344	48412	476	13013	13181	56685	1602	55232	130314	---					
6	920	31746	---	1454	145925	44929	58685	16700	30407	334254	113502	4000	78568	49663	56685	---	32291	330311	3943					
7	1143	13778	---	2942	33818	28795	6950	5610	500	86686	28464	416	18795	33986	---	---	4785	86446	240					
8	1004	8242	---	773	26935	1008	---	---	2450	47362	12580	30	7649	19624	---	---	6329	46412	950					
9	3227	5890	2165	6863	42331	4000	---	3508	700	68684	19070	8722	15262	17000	2260	2260	5319	67633	1051					
10	1266	400	---	1471	7035	---	---	---	1000	11172	605	614	3272	2793	---	---	1635	11172	---					
11	138	---	---	220	16528	---	---	---	2200	19086	2268	65	6889	8248	500	---	1032	19002	84					
12	775	12823	532	7186	90251	---	5000	---	6160	122727	57096	70	20831	16464	13687	3806	16773	122727	---					
13	4062	19442	25300	22916	94209	1500	---	2690	702	170731	60310	365	12954	24475	34087	19588	17848	169627	1104					
14	22	14025	144	448	53925	---	---	2080	13039	84283	11090	1032	24137	26555	12743	330	6327	82214	2069					
15	87	20250	---	13183	190692	---	---	24350	21498	270060	156900	9016	21149	64810	2000	---	13503	267372	2688					
16	---	9395	---	584	26691	---	1213	3262	580	41725	14270	195	10676	8945	---	---	7639	41725	---					
17	511	4930	---	568	106797	---	4000	2000	6050	124856	37925	2665	37794	18666	17418	---	10235	124703	153					
18	1026	13156	13045	3202	18067	3000	1500	758	4551	58305	3042	128	23719	13899	868	3600	9123	54379	3926					
19	15185	21253	10934	14951	10149	---	---	1600	1704	75776	16048	110	40564	6072	4728	---	6136	68930	6846					
20	---	28115	40	394	42055	6000	11888	---	11276	99766	39295	101	5718	9764	---	---	28357	99139	627					
21	694	6565	7402	1301	73054	9600	6000	3367	2133	94516	62038	430	14995	7391	---	---	8798	93712	804					
22	11149	12012	---	6845	41851	---	---	---	3060	90517	38417	433	9749	18925	8283	---	10433	87210	3277					
23	1688	10364	500	1450	13666	---	5000	100	265	33033	4340	890	7719	10820	5000	---	3544	32313	720					
24	5091	9327	11060	493	53377	31192	2500	---	1309	94349	13773	148	30070	14534	1743	11080	5856	92184	2165					
25	10152	11105	---	14067	100792	22868	5450	21562	20650	206646	124425	5666	24147	29859	11539	---	9615	205251	1395					
26	1667	7370	---	41	34630	---	6490	252	21316	71766	24336	---	4139	12350	3548	---	5499	40882	21884					
27	---	7846	120	624	4859	---	---	---	585	14034	2495	3011	5186	900	---	---	500	12092	1942					
28	4436	18974	---	2125	54485	7156	---	---	9211	96387	28527	1628	10345	27320	13309	---	9625	90754	5633					
29	199	10570	---	1234	11664	4000	2000	---	990	30657	8918	2270	3800	8505	3019	---	2844	29356	1301					
30	9257	24924	4389	2996	206210	26000	6000	230	14595	290681	157500	4045	23631	46653	12710	8625	18156	271320	19361					
31	---	4845	2945	30870	126276	22171	6000	3420	6796	200378	58621	1216	49246	22787	48966	16218	4134	199188	1190					
32	474	8162	---	1313	17066	---	---	525	1318	31803	3122	382	5247	10174	906	---	1429	28260	3543					
33	866	14542	289154	146949	1865116	233019	148426	95089	205730	3457945	1282824	46531	872739	595465	308254	218891	230067	3365286	92659					

